Mr. J. Rujenis
19235 Dauerlund Ave.
Detroit, Mich. 48219
USA

Lietuvos nacionalinė M.Mažvydo biblioteka

neprikl ausoma lietuva

Montrealis, 1970 m. gruodžio 9 d. Nr. 1226

LE JOURNAL INDEPENDANT LITUANIEN AU CANADA • EST. 1941 • THE INDEPENDENT LITHUANIAN NEWSPAPER IN CANADA

DIENOS TEMOMIS

Nelengva būti pasaulio policininku ir dar sunkiau būti demokratišku ir humanišku. Jeigu pirmąjį vaidmenį valstybei užkrauna susidariusi istorinė situacija, tai antrasis atvejis yra tam tikro apsisprendimo ir tam tikros paveldėtos visuomeninės tradicijos padarinys.

Jungtinės Amerikos Valstybės tą demokratišką tradiciją, be abejo, turi. Demokratija niekuomet negali būti tobula, ji niekuomet nėra "jau pasiekta", niekad ji nėra statiška ir pastovi. Demokratija reiškia nuolatinę įtampą, siekimą, dinamiką ir idealo troškimą. Demokratija — tai nesibaigianti eiga ir nuolatinė kova — už demokratiją. O ypač sunku yra būti demokratišku policininku.

Visi žinome, kad amerikietiškoji demokratija yra krizėje. Riaušės, rasinės įtampos, nepopuliarus Vietnamo karas, maištaujantis jaunimas — visa tai jau yra daugiau, negu aukščiau užmintoji *nuolatinė demokratijos įtampa*. Ir, gal būt, viena iš pagrindinių viso to priežasčių ieškotina toje rolėje, kurioje JAV po antrojo pasaulinio karo norom nenorom atsidūrė, išvirsdamos į tą pasaulio policininką.

Ugly American. Atseit, biaurusis amerikietis. Tik demokratinėje visuomenėje galėjo įsivyrauti ir net išpopuliarėti toks nesimpatiškas įvaizdis apie tam tikros rūšies amerikietį. Ir tai, žinoma, yra Amerikos stiprybė, gal išplaukianti iš tų pavaldėtų anglosaksiškosios arogancijos ištakų. Ir tik Amerika sau gali leisti viešai plauti nešvarius baltinius, kaip tai, sakykime, atsitinka dabar, kai teisiami apkaltintieji My Lai žudynėmis JAV kariai. Bet kuri kita, nors ir demokratiškiausia valstybė, tur būt, būtų panašius įvykius nuo viešumos bandžiusi nuslėpti. Ir tai yra Amerikos stiprybė.

Ir vis dėlto — Ugly American.

Neįmanoma šito išsireiškimo atsikratyti, kai prisimename tą įvykį su Simu Grauze. Ak, daug žmonių daug kartų padaro baisių klaidų. Klaidingas dešimtadalio sekundės laikotarpyje padarytas nuosprendis vairuojant automobilį kartais kainuoja žmogaus gyvybę. Ir nebūtų taip klaiku, kad kažkokie amerikiečiai pareigūnai padarė klaidą ir tuo lietuvį radistą "Sovietskaja Litva" laive pasmerkė myriop. Klaidos būna ir tragiškos ir fatališkos, ir tai, tur būt, neišvengiama, nes nėra neklystančių žmonių. Bet kai atsakingi JAV pareigūnai paprasčiausiai paaiškina, kad žmogaus gyvybė ir jo saugumas mažiau verti už "gerus žvejybos santykius su sovietais" dargi JAV pakrantėse — iš tiesų darosi klaiku. Kai JAV laive, vadinas, Amerikos teritorijoje ir JAV teritoriniuose vandenyse, amerikiačiai ramiai žiūri, kaip keturi jūreiviai sadistiškai iki sąmonės netekimo sumuša politinį pabėgėlį — darosi dar klaikiau. Ir neišvengiamai prisimena tas pačių amerikiečių nukaltas išsireiškimas — The Ugly American.

1951 m. JAV pasirašė Pabėgėlių statuso konvenciją, kuri paprastai vadinama Ženevos konvencija. Ten 33-me straipsnyje įrašyta: "Jokia pasirašiusi valstybė neturi teisės bet kokiu būdu ištremti ar grąžinti pabėgėlį į tokią teritoriją, kurioje jo gyvybei grėstų pavojus".

Ar Jungtinės Amerikos Valstybės šitą pasirašytosios sutarties straipsnį sulaužė — geriausiai nuspręsime, pasiskaitę kitoje vietoje spausdinamą liudininko parodymą, kas lapkričio 23 d. įvyko "Vigilant" laive.

Kitoje šio numerio vietoje spausdiname dar vieną klaikų pranešimą — apie kalbininko J. Kazlausko mirtį. Tai tarptautinio masto mokslininko mirtis, kurios smulkesnių aplinkybių dar nežinome. Tačiau jau žinome, kad sovietuose "bepročių ligoninės" nebėra vien tiktai rusų tautybės intelektualų privilegija. Ir žinome, kad tos visos gražios kalbos apie tai, kaip "asmenybės kulto laikai nie-

Demonstruojantieji lietuviai studentai Clevelande, JAV, degina juodą karstą su įrašu "žmogaus teisės".

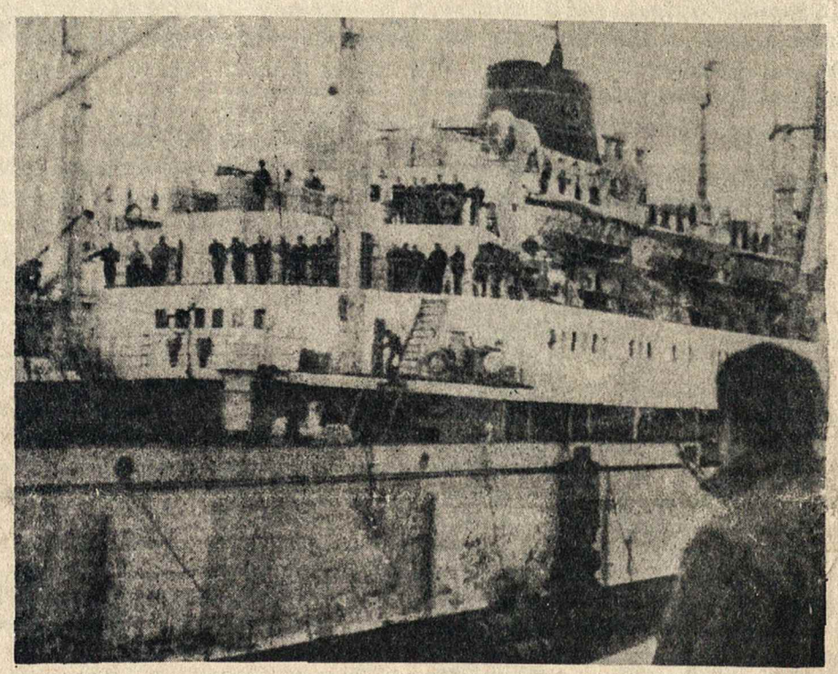

Sovietų laivas "Sovietskaja Litva" , žiūrint iš "Vigilant" denio

SIMO GRAUZĖS TRAGEDIJA

Liudininko pasakojimą apie lietuvio laivo radisto Simo Grauzės tragediją skelbia "Eltos informacijos".

Lapkričio 23 d. JAV Pakrančių apsaugos laivo "Vigilant" karininkas ir įgula įlipo į sovietų žvejybos laivą "Sovietskaja Litva" aptarti žvejybos taisykles JAV vandenyse. Jiem atsidūrus sovietų laive, sovietų radistas Simas Grauzė, prisiartino prie "Vigilant" laivo karininko ir prasitarė apie sumanymą prašyti JAV globos. Po 10 minučių karininkas nuvyko atgal į "Vigilant" laivą ir apie šį reikalą pranešė Pakrančių apsaugos centrinei būstinei Bostone.

2 val. po pietų Simas Grauzė šoko į jūrą, į 10-15 pėdų plotą tarp abiejų laivų, pasiėmęs kai kuriuos raštus, informacijas, laiškus, savo žmonos nuotraukas ir pasą. Visa tai šiuo metu yra Pakrančių apsaugos pareigūnų žinioje. Jis, kiek žinoma, turi porą vaikų, kalba angliškai, vokiškai, rusiškai, ispaniškai ir savo gimtąja lietuvių kalba. Su amerikiečiais jis kalbėjo angliškai.

Rusams patyrus apie jo pabėgimą, jie prašė amerikiečių leisti jiems su juo kalbėtis. Laivo kapitonas Ralph E. Eustis paklausė pabėgėlio, ar jis norėtų su jais kalbėtis ir jį patikino, kad, jei jis pageidautų, galėtų pasilikti "Vigilant" laive.

Nežinoma, ar tas pasikalbėjimas įvyko. Tačiau žinoma, kad rusai nerodę prievartos sulaikyti įkaitais amerikiečių jūrininkų, buvusių rusų laive.

3.30 val. po pietų visi amerikiečiai grįžo į savo laivą. Simui pabėgus, nebuvo pavojaus nei vieno amerikiečio gyvybei. Taip pat žinoma, kad rusai buvo susisiekę su sovietų ambasada Vašingtone ir kad po dviejų valandų iš Pakrančių apsaugos būstinės Bostone buvo įsakyta Simą grąžinti rusams.

Pagal kap. Fletcher W. Brown, Pakrančių apsaugos centro būstinės Bostone štabo viršininką, įsakymą buvo davęs admirolas W. B. Ellis, pirmosios apygardos vadas. Pakrančių apsaugos pareigūnai apie nutarimą pranešė Valst. departamentui. "Vigilant" kapitonas Ralph Eustis lietuvį pabėgėlį perdavė rusams su ašaromis akyse. Eustis labai susijaudino ir tarė, kad jis buvo priverstas paklusti įsakymams.

Simas Grauzė vis dėlto priešinosi, tardamas: "Aš nenoriu vykti savo valia, jie mane tegalės išgabenti prievarta". Laive tuo metu buvo du rusai ir jie prašė leisti atvykti dar dviem. Šie keturi Simą Grauzę puolė ir ir jį sumušė. Sukruvintas jis dar sugebėjo pabėgti ir pasislėpė amerikiečių laive. Jau buvo naktis ir amerikiečiai manė, kad Simui pavyko šokti į vandenį ir kad rusai jau bus grįžę į savo laivą.

Tuo metu kap. Eustis savo laivui įsakė atitolti nuo rusiškojo, "manydamas tuo būdu išgelbėti Simą". Tačiau rusai vis dar buvo JAV laive. Simą suradę, jie jį surišo nuo galvos ligi kojų, spardė ir mušė, iki jis neteko sąmonės...

Jie prašė juos nugabenti į jų laivą, amerikiečiai jūrininkai nuleido valtį ir drauge su rusais jį nugabeno į rusų laivą. Tai įvyko 11.30 val. nakti. Jų žodžiais, rusai vis dar lietuvį laive spardė ir mušė ir į savo laivą jie jį iškėlė pusiau gyvą. Nežinoma, ar amerikiečiams grįžus į savo laivą, Simas dar buvo gyvas.

Įvykio dieną nė vienas amerikietis jūrininkas ar civilinis tarnautojas (jų buvo keli) nepaskubėjo Simui į pagalbą", nors jie visi prasitarę, jog tai, ką jie matę, "buvo prieš jų prigimtį".

Pakrančių apsaugos centro būstinės įsakymu, jis turėjęs būti grąžintas. Be to, kap. Eustis dar įspėjo jūrininkus ir civilinius tarnautojus niekam nieko neskelbti apie tai, kas įvyko. Tačiau patys jūrininkai buvo įvykio tiek sujaudinti, kad jie žinias paskleidė Bostone.

VIEŠĖJO AUSTRIJOJ

Spalio pabaigoj Austrijoj viešėjo Lietuvos Aukšč. tarybos delegacija, vadovaujama Kauno Politechnikos Instituto rektoriaus prof. M. Martynaičio.

Siekiama megzti Lietuvos ir austrų, Salzburgo miesto, kultūrinius ryšius. Numatyta kitais metais pasikeisti parodomis, sportinėmis delegacijomis bei liaudies dainų ir šokių ansambliais. E.

ATSISTATYDINS POPIEŽIUS?

Vatikane vis plačiau sklinda kalbos, kad popiežius Paulius VI netrukus atsistatydins.

Popiežius neseniai patvarkė, kad visi prelatai privalo iš pareigų pasitraukti, sulaukę 75 m. amžiaus. Popiežius tokio amžiaus sulauks 1972 m. Antra vertus, pranešama, kad popiežiaus sveikatos stovis nėra geras. Paskutiniųjų 500 metų bėgyje joks popiežius nėra iš pareigų atsistatydinęs.

PABRANGS TELEFONAI

Kanados transporto komisija leido Bell bendrovei pakelti telefono abonamento mėnesinius mokesčius.

Tačiau telefono bendrovė prieš tai privalo patobulinti savo patarnavimus publikai ir sutvarkyti savo investacijas Northern Electric bendrovėje.

KALBININKŲ MIRTYS

Pastarųjų kelių mėnesių bėgyje *Lietuvoje mirė net keturi* iškilūs kalbininkai. Dabar paskelbta 1918 m. gimusio Kazio Umbrazo, filologijos mokslų kandidato ir Vilniaus pedagoginio instituto Lietuvių ir užsienių literatūros katedros docento, mirtis.

Lapkričio 20 d. mirė filologijos mokslų daktaras, Vilniaus universiteto profesoriaus, pasaulinio masto kalbininkas, 1930 m. gimęs Jonas Kazlauskas. Ypač svarbus J. Kazlausko indėlis baltistikos mokslui buvo jo "Lietuvių kalbos istorinė gramatika". Pastaruoju metu jis kūrė veikalą "Baltų filologijos įvadas".

Profesoriaus J. Kazlausko mirtis gaubiama neaiškumų. Spalio mėnesį jis iš Vilniaus dingo. "Keleivis" rašo, kad jis turėjo atvykti į JAV skaityti paskaitų, tuo reikalu nuvykęs į Maskvą, ten buvo suimtas, patalpintas bepročių ligoninėn ir numarintas.

DEMONSTRACIJOS DĖL S. GRUZĖS

Gaivališkos lietuvių surengtos demonstracijos, amerikiečiams išdavus Simoną Gruzę, lapkričio 27-28 d. įvyko eilėje JAV miestų. Lapkričio 27 d. protesto demonstracijos įvyko Clevelande ir Philadelphijoje, šeštadienį, lapkričio 28 d., Bostone ir New Yorke. Demonstracijoje Bostone dalyvavo apie 2 000 žmonių.

New Yorke specialiai sudarytas "Amerikos lietuvių akcijos komitetas" surengė protesto demonstraciją pačiame New Yorko centre, Times aikštėje. *Dalyvavo apie 500. Lietuviai* protestavo su 100 plakatų, ir keli jaunuoliai nešė karstus su užrašu: "Žuvusios ir palaidotos žmogaus teisės".

Demonstraciją filmavo kelios TV stotys, be to, ją sekė ir radijo atstovai. Tuo būdu apie New Yorko demonstraciją patyrė *TV ir radijo bangomis visi* JAV gyventojai. E.

kad nebegrįš", tebėra svajonės.

Ir darosi klaiku, kad gyvename tokiame nežmogiškame pasaulyje. rem

PASITRAUKIA V. KAZOKAS

Australijos lietuvių bendruomeninio laikraščio "Mūsų pastogės" redaktorius poetas Vincas Kazokas pasitraukia iš tų pareigų. ALB Krašto valdybos — laikraščio leidėjo paprašytas, jis tas pareigas sutiko dar eiti iki naujųjų metų, kol bus surastas žmogus, kuris perims redagavimą.

Laikraštyje išspausdintame pareiškime red. V. Kazokas *sakosi pasitraukiąs visiškai* ne dėl to, kad tam tikra grupė lietuvių pradėjo prieš jį varyti organizuotą akciją. Tikroji priežastis esanti ta, kad reikalai verčia susirūpinti uždirbti žmoniškesnį pragyvenimą savo šeimai.

Vakarų Europos lietuvių vyskupas Antanas Deksnys Londone su Lietuvos atstovu Vincu Balicku ir Didž. Britanijos LB Krašto valdybos pirm. S. Kasparu.

PANORAMA

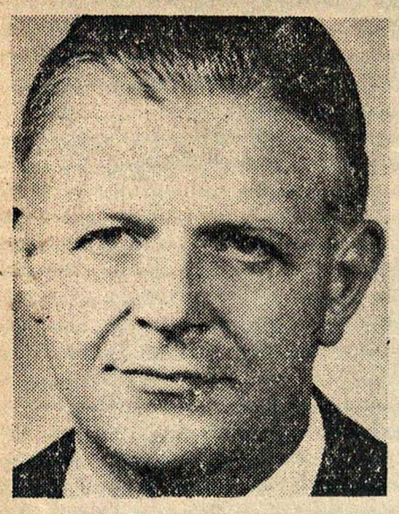

Cross: laisvas Šveicarijoj

J. R. CROSS IŠLAISVINTAS

Kanados federalinė RCMP policija jau prieš trejetą savaičių žinojo, kur FLQ grobikai laikė suimtą britų diplomatą James R. Cross. Policijos agentai apsigyveno vienu aukštu aukščiau esančiame bute šiauriniame Montrealyje ir padėtį akyliai sekė, tačiau nedrįso teroristų buto atakuoti, baimindamiesi, kad jų imtinys J. R. Cross gali būti nužudytas.

Ketvirtadienį, gruodžio 3 d., policija teroristams pranešė, kad žino jų buveinę, ir prasidėjo derybos. Teroristams buvo pakartotos seniau siūlytos sąlygos — paleisti Crossą ir už tai jiems suteikiama teisė išvykti iš Kanados. Teroristai pasiūlymą priėmė.

Šv. Elenos sala, kurioje vyksta Ekspo parodos, buvo paskelbta Kubos teritorija Ginkluoti ir dinamitu apsirūpinę teroristai savo automobiliu J. R. Cross į tą salą nuvežė ir imtinį paliko Kubos diplomatinio atstovo Alfredo Ramirazo globoje, kurioje imtinis išliko, kol teroristai Kanados karo aviacijos lėktuvu buvo išskraidinti į Kubą.

Tokiu būdu į Kubą išskrido M. Carbonneau, J. Lanctot, P. Seguin ir keturi šeimos nariai. Teisininkų nuomone,

Carbonneau: laisvas Kuboj

išvykusieji teroristai, grįžę į Kanados teritoriją, bet kada gali būti teisiami už pagrobimą, dėl kurio netaikoma senatis.

James Cross Kanados ministro privačiu lėktuvu išskrido į Londoną ir Šveicariją, kur laukia jo žmona.

P. Laporte žudikai vis dar ieškomi.

RAŠTAS JUNGTINĖMS TAUTOMS

Toronto baltiečių veteranų organizacijos pasiuntė raštą Jungtinių Tautų gen. sekretoriui, kuriame, JT 25-čio proga, išreiškiama viltis, kad netrukus ir Estijos, Latvijos ir Lietuvos atstovai JT atstovaus savo valstybes.

Lietuvių vardu raštą pasirašė Toronto Putvio šaulių kuopos pirm. S. Jokūbaitis.

VASARIO 16 GIMNAZIJA REIKALINGA PARAMOS

Dvidešimts Vasario 16 gimnazijos mokytojų, su direktoriumi V. Natkevičium priešaky, pasirašė atsišaukimą, kuriuo kreipiasi į Kanados ir JAV lietuvius. Atsišaukime rašoma:

Brangūs lietuviai. Jūs girdėjot, kad gimnazija pastaraisiais metais negali pasigirti dideliu mokinių skaičium. Šiais mokslo metais joje mokosi 73 mokiniai, naujų mokinių įstojo 25. Reikėtų, kad gimnazija turėtų bent 100 mokinių.

Kai kurie tėvai betgi neleidžia į ją savo vaikų todėl, kad apyprastės bendrabučio patalpos. Pilis, kurioje yra bendrabutis, jau stovi apie 100 metų. Ją tinkamai atremontuoti kone neįmanoma. Todėl yra geriau statyti naują bendrabutį. Vokiečiai, kaip ir 1965 metais pastatytam klasių namui, duoda 2/3 visų reikalingų lėšų. Tuo būdu jų parama sieks 250.000 dol. Bendrabučio pastatas atsieis 370.000 dol., tad lietuviams reikia sudėti 120.000 dol.

Šią stambią sumą suaukoti Vokietijos negausūs ir, palyginti, neturtingi lietuviai nepajėgs. Vėl tenka kreiptis į Jus, brangieji užjūrio lietuviai, ir prašyti mums padėti.

Gimnazijos laikytoja, Kuratorija, yra įgaliojusi tėvą Alf. Bernatonį rinkti aukas bendrabučio statybai. Jis jau nuo rugsėjo vidurio lankosi JAV ir Kanadoje ir prašo Jūsų aukų. Neužverkite jam savo durų ir širdžių.

Padėkite pastatyti bendrabutį jaunimui, kuris nori išlikti lietuviais. Nuoširdžiai dėkojame už Jūsų jau sudėtas aukas ir prašome tuos, kurie dar savo dalies nedavė, įsijausti į sunkią Vasario 16 gimnazijos padėtį ir savuoju doleriu ją palengvinti.

NAUJA ALTOS VALDYBA

Į Amerikos Lietuvių tarybos valdyba AL kat. federacija paskyrė dr. K. Bobelį ir K. Kleivą, socialdemokratai paskyrė J. Skorubską ir dr. J. Valaitį, jn., Tautinė sąjunga — T. Blinstrubą ir V. Mažeiką, Sandara — teis. J. Zurį ir M. Vaidilą, kurį pavaduoja dr. K. Šidlauskas, Kat. susivienijimas — dr. Vl. Šimaitį, SLA — P. Dargį. Šviesos-Santvaros federacija savo atstovo iki šiol į Altą nedelegavo.

Altos valdybos pirmininku išrinktas dr. K. Bobelis.

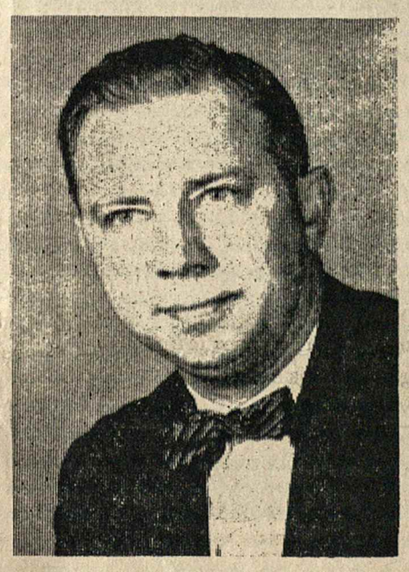

Dr. K. Bobelis

SPAUDOS KONKURSAS

KLB Švietimo komisija nutarė 1971 m. pravesti lituanistinėse mokyklose bei visokiuose kursuose lietuviškos spaudos — laikraščių bei žurnalų — skaitymo konkursą, tuo paskatinant mokinius skaityti lietuvišką žodį, turtinti savo žodingumą ir sekti lietuvių bendruomenės gyvenimą.

Tuo būdu gal ne vieni tėvai bus paskatinti prenumeruotis lietuvišką laikraštį, jei tokio neprenumeruoja, nes jis bus reikalingas jo vaikui eiti mokyklos programą, dalyvauti mokyklos konkurse.

Kiekvienai mokyklai, vykdančiai šį konkursą, švietimo komisija duos premijoms tam tikrą dalį pinigų.

LAIKRAŠTIS, KURIS VEJASI GYVENIMĄ — NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

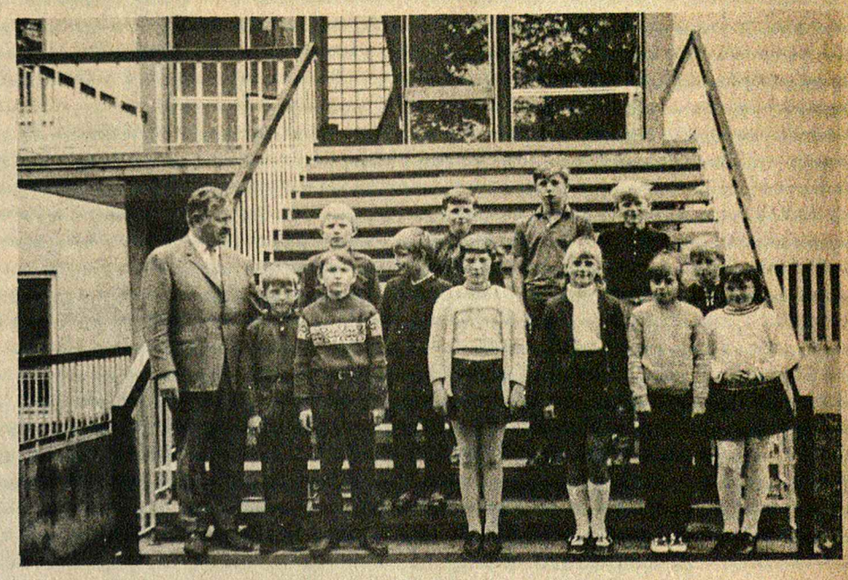

Vasario 16 gimnazijos pirmoji klasė su klasės auklėtoju F. Skeriu. Pirmoje klasėje mokosi 12 mokinių.

DR. A. S. POPIERAITIS
NAUJAS KABINETO ADRESAS:
Medical Arts Building,
1538 Sherbrook St. West,
Suite 215, Montreal 109, Que.

KELEIVIS
NIEKAM NEPATAIKAUDAMAS, TEISINGA ŽODĮ SKELBDAMAS, JAU EINA 66 METUS. JAME NEMAŽAI ŽINIŲ IR IŠ KANADOS GYVENIMO. KIEKVIENAME NUMERYJE YRA SENIAI PAGARSĖJĘ MAIKIO SU TĖVU PASIKALBĖJIMAI. YRA GRAŽIŲ APSAKYMŲ, EILĖRAŠČIŲ. ADV. M. ŠVEIKAUSKIENĖ VEDA TEISINIŲ PATARIMŲ SKYRIŲ.
Metinė prenumerata tik $7.00
KELEIVIO 1971 m. kalendorius $1.50
636 EAST BROADWAY
SOUTH BOSTON, MASS. 02127

CFMB
RADIO 1410 MONTREAL
LIETUVIŠKA RADIJO PROGRAMA
KIEKVIENĄ TREČIADIENĮ, 11 VAL. VAK.
PROGRAMOS VEDĖJAS
L. Stankevičius, 1053 Albanele Cr., Duvernay, P.Q. TEL. 669-8834

R.J. IŠGANAITIS, BA, BCL
ADVOKATAS
BIEGA, BEAUREGARD, VALADE & IŠGANAITIS
INSURANCE EXCHANGE BUILDING
276 ST. JAMES ST. WEST — SUITE 525
MONTREAL 126.
Tel: 842-1126, namų 674-7038

Dr. E. ANDRUKAITIS
832 St. Joseph Blvd. E.
(kampas St. André)
TEL. 522-7236.

Dr. J. MALIŠKA
Dantų gydytojas
1440 St. CATHERINE Street W.,
Room 600
Tel: 866-8235, namų 488-8528.

DR. A. O. JAUGELIENĖ
Dantų gydytoja
1410 Guy St. pirmas aukštas
11-12 kambarys.
Tel. 932-6662; namų 737-9681.

Dr. V. GIRIUNIENĖ
Dantų gydytoja
5330 L'Assomption Blvd.
Tel. 255-3535.

ADVOKATAS
J.P. Miller, B.A., B.C.L.
Suite 205
168 Notre Dame St. E.
Tel: 866-2063; 866-2064.

NOTARAS
J. BERNOTAS, B.A., B.C.L.
Sun Life Building
Suite 2001
Tel. 866-1359

JUOZAS GRAŽYS
KAILIŲ SIUVĖJAS
6396 Bannantyne Ave. Verdun, Montreal
• Siuvu ir parduodu
• Taisau ir remodeliuoju
• Vasaros laike saugojimas (Storage)
Tel. 767-6183.

BERNARD K. SCHNEIDER, B.A., B.C.L.
ADVOKATAS
PHONE 871-1224
RES. 486-3361
DORCHESTER TOWERS
555 DORCHESTER BLVD. W
SUITE 1616
MONTREAL 128, QUE.

Keating FORD Sales Limited
TEL: 769-8831
Namų 366-2548
4475 BANNANTYNE AVE.
VERDUN, QUE.
PINTO
MAVERICK
TORINO
Nauji ir naudoti automobiliai garantuoti nuo 1 iki 5 metų

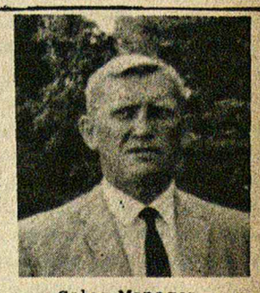

Sales Manager
Leo Gureckas

LITAS
MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA
ADRESAS: 1465 De Seve Street
Montreal 205, Que.
TEL. 766-5827.

MOKA UŽ:
EINAMĄSIAS S-tas 5.0%
SERUS (numatyta) 6.0%
TAUPOMĄSIAS s-tas 6.5%
TERM.IND. 1 metams 7.25%
TERM.IND. 2 " 7.75%
TERM.IND. 3 " 8.00%
Nemokamas gyvybės draudimas iki $2,000 šerų sumos.

DUODA PASKOLAS
(iskaitant nario gyvybės apdrauda iki $10,000 paskolos sumos)
ASMENINES, čekių kredito ir nekiln. turto (rezidenc. nuosavybių) iš 9%
INVESTACINES pagal jų rūšį nuo 9.5% iki 12%.
TERMINUI suėjus paskolos atnaujinamos iš tuo metu galiojančio paluikanų procento.

KASOS VALANDOS: 1465 De Seve St., sekmadieniais nuo 10:30 iki 12:30 val. Darbo dienomis - nuo 10 iki 3 val. kasdien, išskiriant šeštadienius. Vakarais -- trečiadieniais ir penktadieniais nuo 7 iki 9 val.
3907 Rosemount Blvd., tel. 722-3545. Diena.- penktadieniais nuo 1 iki 6 val. Vakarais --pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais nuo 7 iki 9 val.
Sekmadieniais nedirbama vasaros nuo birželio 15 d. iki rugsėjo 15 d. ir per visus ilguosius savaitgalius

MONTREAL ENTERPRISES Reg'd.
DRAUDIMO AGENTŪRA TEL: **727-3120**
6695 — 35th Avenue, Montreal, 409. NAMŲ 376-3781
Albertas NORKELIŪNAS, B.A. C.S.C., I.B.
KOMERCINIO, PRIVATAUS TURTO, AUTOMOBILIŲ, ATSAKOMYBĖS, GYVYBĖS DRAUDIMAS

KALĖDINĖS DOVANOS

Kaip kiekvienais metais, taip ir šįmet artėjančių Kalėdų švenčių proga siūlome specialiai sudarytus siuntinius, kurie bus maloni ir praktiška dovana jūsų artimiesiems.

Dovanų siuntinys 1 (1970).
3½ jardo angliškos vilnonės geros rūšies kostiuminės medžiagos. 3 jardai crimplene medžiagos, tinkamos moteriškam puikiam kostiumui arba dviems suknelėms. 3 jardai vyriškam arba moteriškam paltui eksportinės rūšies veliūro arba vilnonės ir kašmiro medžiagos. 2½ jardo vilnonės suknelei medžiagos, 1 nailono arba medvilnės išeiginiai marškiniai, arba bliuzelė. 2 poros moteriškų arba vyriškų vilnonių ar nailoninių kojinių.

Siuntinio kaina, įskaičius muitą ir visas persiuntimo išlaidas, yra **$95.00**

Dovanų siuntinys 2 (1970).
2 vyriški arba moteriški itališki su diržu dėvimi nailono lietpalčiai. crimplene medžiaga dviems puikioms suknelėms. vyriškas arba moteriškas megztukas. vilnonis arba acryleno. 3½ jardo vilnonės kostiumui medžiagos su įrašu „all wool made in England", 1 puiki gėlėta vilnonė skarelė.

Siuntinio kaina su visomis išlaidomis yra **$95.00**

Taip pat mielai pridedame į šiuos ar kitus rūbų siuntinius tokių dalykų, kurie Lietuvoje yra labai vertingi ir pageidaujami. Dirbtinio Mink (audinės) kailio paltui viršus **$40.00**. vilnonės gėlėtos skarelės po **$5.00**. vyriški arba moteriški nertiniai **$12.00**. nailono marškiniai **$8.00**. nailono lietpalčiai **$11.00**. gėlėtos nailono skarelės po **$2.00**. nepermatomo nailono suknelei **$11.00**. puikūs vilnoniai moteriški šaliai **$9.00** ir kita.

Už **$36.00** pasiunčiame maisto siuntinį iš specialiai parinktų produktų. Priimame užsakymus auto mašinoms. motociklams. dviračiams. televizijos aparatams. persiunčiame pinigus ir t. t.

BALTIC STORES LTD.
(Z. JURAS)
421 HACKNEY ROAD, LONDON, E.2. ENGLAND
Telephone: 01-739 8734

ILGAI IŠLIEKANTI IR ATMINTINA DOVANA KALĖDOM
ENCYCLOPEDIA LITUANICA
361 W. BROADWAY, SO. BOSTON, MASS. 02127, TEL.: (617) 268-7730, VAKARE — 282-2759

IR GERAI, IR BLOGAI... nuomonės, laiškai, atgarsiai

PER TOLI?

Ar ne per toli jau einate, kai spausdinate tokias mintis, kaip J. Gobio keistus aiškinimus NL lapkr. 4 d.?

Tai niekas kitas, kaip Tiesos propagandos pakartojimas... J. St.

Prierašas. Kodėl per toli? Velionis J. Gobis išreiškė tam tikros išeivių — nebūtinai vadinamųjų "pažangiųjų" — dalies skeptišką pažiūrą į Brazinskų atvejį. Be abejo, tai nedidelės mažumos nuomonė, bet demokratiškas laikraštis ne tik turi teisę, bet ir privalo ir tokias mažumos nuomones išspausdinti. Pirmiausia, juk svarbu visiems žinoti, ką ir kaip viena ar kita visuomenės mažuma galvoja. Antra vertus, ir mažuma turi teisę būti išgirsta, turi demokratišką teisę savo nuomonę viešai išreikšti. Be to, J. Gobis citavo ne sovietinę, bet JAV spaudą.

Yra išlikęs daug kartų cituotas ir parafrazuotas Voltairo posakis: "Aš nepritariu nei vienam tavo žodžiui, bet aš iki savo paskutinio kraujo lašo kovosiu už tavo teisę tuos žodžius ištarti". Šia prasme ir NL redakcijos laikysena skiriasi nuo, sakykime, sovietinės spaudos, kuri, kaip žinome, paprastai spausdina tik tas nuomones, kuriom ji pritaria. Red.

GERIAU?

"Lietuviai Amerikos Vakaruose" 1970 m. 11 nr. išspausdino savo nuolatinio skiltininko Scribos rašinį, kuriame, be kita ko, ir taip rašoma:

"Visai lietuviškai išeivijai geriau, kad jaunieji (toks jau ten jų ir jaunumas...) Santaros-Šviesos vadai, išaugę Amerikoje per paskutinį dešimtmetį ir gerokai prisiuostę nihilistinės to laikotarpio universitetų dvasios, sėdėtų vienoje organizacijoje (kad ir nelabai organizuotoje), negu kad jie įsifiltruotų į kitas organizacijas ir nuodytų kitas sveikas mūsų jaunimo organizacijas".

OPEROS PARODA

Lietuvos Valstybės operos sukaktinėje parodoje, įvykstančioje 1971 m. sausio 30-31 d. Jaunimo centre, numatoma išstatyti ne mažiau kaip 600 įvairių su opera surištų eksponatų.

Lietuvos Valstybės baletas buvo atsiekęs tiek daug, jog dideliu pasisekimu koncertavo Monte Carle, Paryžiaus ir Londono scenose. Bus nuotraukų ir gal atsilankys sukakties minėjime buvusios anų koncertų JAV gyvenančios solistės ir balerinos.

Bus savųjų dirigentų ir žymiųjų Europos operų dirigentų nuotraukos. Taip pat žymiųjų svečių solistų, orkestro ir jo buvusių koncertmeisterių, libreto autorių ir vertėjų nuotraukos. Dekoracijų menininkų, režisierių, teatro administracijos darbuotojų nuotraukų. Daugybė programų, libretų, sutarčių ir kitokių retenybių.

Bus ko plačiausiai parodyta operos ir baleto veikla. Apsilankantieji turės progos pamatyti tų įstaigų plačią veiklą. lma

UŽUOJAUTOS KONSULUI

Ryšium su lietuvio jūreivio išdavimu sovietams, Lietuvos gen. konsulas New Yorke A. Simutis gauna daugybę užuojautos pareiškimų telefonu, laiškais ir net asmeniškais vizitais.

LITUANUS VAJUS

Tūkstančiai egzempliorių "Lituanus" žurnalo siunčiama Vakarų pasaulio bibliotekoms, universitetams ir kitoms įstaigoms. Apie 80 nuoš. tokių gavėjų prenumeratą patys apsimoka, kitiems, deja, tą vieninteli anglų kalba lietuvių kultūros žurnalą tenka siuntinėti be užmokesčio. Todėl būtų prasminga, jeigu pavieniai lietuviai apmokėtų prenumeratą ir tuo būdu įgalintų "Lituanus" ir tokiom įstaigom siuntinėti.

Žemiau spausdiname sąrašą Kanados bibliotekų, kuriom "Lituanus" turi būti siuntinėjamas, bet ieškomi mecenatai. Norintieji žurnalą paremti, prašomi pasiųsti prenumeratą Lituanus, P. O. Box 9318, Chicago, Ill. 60690, USA, ir pažymėti, kokiai įstaigai žurnalas užsakomas. Prenumerata – 8 dol. Tiems, kurie apsimokės iki sausio 1 d. – 5 dol.

Library
Queen's University
Kingston, Ont. Canada

The Toronto Public Library
Toronto, Ontario Canada

Victoria University Library
Toronto, Ontario Canada

McGill University
Library
Montreal, Quebec Canada

Mac Master University
Library
Hamilton, Ontario Canada

Library
University of Ottawa
Ottawa, Ontario Canada

Library of Parliament
Ottawa, Ontario Canada

Periodicals Librarian
Sir George Williams University
1435 Drummond St.
Montreal 25, Quebec Canada

McPherson Library
University of Victoria
Victoria, B C. Canada

Mount Allison University Library
Sackville
Canada New Brunswick

Universite de Moncton
Moncton, N. B. Canada

University of Alberta Library
Edmonton, Alberta Canada

Calgary Public Library
7 Ave. and 5 St. S. W.
Calgary, 2, Alberta Canada

Library
University of King's College
Halifax, Nova Scotia Canada

St. Mary's University Library
Halifax, Nova Scotia
Canada

Library
St. Francis Xavier Univ.
Antigonish, N. S. Canada

University of New Brunswick
Library
Fredericton, New Brunswick
Canada

Ar kada nors rimtai svarstėte:

KAM YRA REIKALINGAS APDRAUDOS AGENTAS?

Apdraudą parūpinti?
Sutartį surašyti?
Kainas palyginti?
Nelaimei atsitikus?

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.
CHARTERED INSURANCE BROKER
SAVARANKIŠKAS AGENTAS

3907A Rosemont Blvd.,
Montreal 408, Quebec Tel. 722-3545

po Chicagos dangum

Illinois - Indiana apskrities Lietuvos Vyčių choras mini savo 10 metų atsikūrimo sukaktį. Ta proga surengė muziko Jono Byansko pagerbimą, jo 76 m. amžiaus sukakties proga. Vyčiai choristai ir jo bendradarbiai palinkėjo ilgiausių metų. Dabar chorui diriguoja jaunas ir energingas F. Strolia.

•

Mums malonu matyti buvusius Lietuvos žydus, kurie remia lietuviškus parengimus, radiją, LTV ir kitas institucijas. Toks Buršteinas su žmona dažnas svečias mūsų parengimuose. Jis augęs, mokslus ėjęs Kaune William A. Lewis jau 60 metų remia lietuvišką judėjimą Chicagoje, ypač radiją, LTV ir liet. spaudą. Rūbų prekybininkas H. Sagen visą laiką remia spaudą ir radiją bei TV programas. Spalio 21 d. buvo pagerbtas teisėjas A. L. Marovitz, kuris yra baigęs Vilniaus universitetą, o Chicagoje daug padeda Lietuvos reikaluose. Ilgą laiką rėmė ir Golbergas, Moris B. Sacks bei kiti.

•

Gruodžio 12 d. Chicagoje įvyks lietuviško žodžio šventė, kur bus pristatyta poeto Bern. Brazdžionio knyga "Poezijos pilnatis". Bern. Brazdžionis dalyvaus ir suteiks autogra[illegible].

•

Narkotikų nelaimėn įsitraukia jau ir lietuviškas jaunimas. Neseniai buvo iškintas Marquette Parke narkotikų lizdas, kur tardomųjų tarpe yra mūsų jaunimo. Argi neskauda širdis, kai mūsų vaikai žūsta pačioj jaunystėj?

•

Chicagoje ir apylinkėje yra gražiai įsikūrusių mūsų gydytojų. Daug jų užima atsakingas vietas. Žinomas dr. Đaniliaučius, redaguojąs Amerikos gydytojų žurnalą. Raulinaitienė yra vyriausioji gydytoja Veteranų ligoninėj; ji buvo pagerbta net Vašingtone. Dr. Rimgaudas Nemickas yra pakviestas į Chicagos širdies organizacijos ligų komisiją. Jis yra skyriaus direktorius Loyolos universiteto ligoninėje, šv. Kryžiaus ir Apskrities ligoninės konsultantas. Dr. A. Kyras, gyv. Elburne, paskirtas Auroroj naujos ligoninės viršininku. Dr. Balukas, dr. Razma ir kiti judrūs LF darbe.

Bal. Brazdžionis

STEFANIJA RŪKIENĖ

VERGIJOS KRYŽKELIUOSE

PAS RAJONO FELČERĮ

Miške dirbau ir kitą žiemą. Išsišaukė kontoron ir buhalteris perskaitė miškan paskirtųjų sąrašą. Visi paliestieji labai susirūpino. Vieni, apsigalvoję ir nesuradę tvirtų argumentų, veltui burnos neaušino ir tylėjo. Kiti bandė šnekėti ir pirmininkui aiškintis, kodėl negali vykti miško kirtimo darbams.

Aš priėjau prie pirmininko S. L. Lysenkos ir paprašiau, kad šią žiemą mane paliktų dirbti kolchoze. Aiškinau, kad visai pašlijusi mano sveikata ir vos besilaiko apavas. Veltinių padai visai prasinešiojo ir naujiems padams niekur negaliu gauti veltinių lopinių. Daug kas pasivogdavo iš po balnelio veltinį ir susilopydavo savuosius, bet aš negalėjau ir neturėjau kaip tokią vagystę papildyti. Žinoma, tai būčiau padariusi su malonumu.

Labai puolė mane pirmininkas. Vartojo tuos pačius, jau daug kartų girdėtus argumentus, tik jau labai brutaliai pasakytus.

— Dabar karas, o tu nenori paremti sunkiai kovojančių frontų. Taip elgiasi tik sabotažininkai, tinginiai ir simuliantai. Jei jau tokios "odinočkos", kaip tu, nenori važiuoti miškan, tai nėra kas ir važiuoja.

Kas gi mane padarė "odinočka"? Taip skaudu pasidarė, kada priminė šeimos išardymą. Pagalvojau, kad pagal jų logiką, išardę šeimą, jie mane padarė laiminga. Griežiu dantimis ir vos tik nepasakiau:

— Reikėtų ir tavo žmonai atimti tave ir vaikus ir ją pasiųsti taigos kirsti, tai irgi būtų laiminga. Dabar sėdi kaip ponia namuose ir kepa per visą keptuvę storas miltines lepioškas.

Neprašoma atsisėdau ant suolo ir graudžiai pravirkau. Niekas manęs neramino, neatjautė ir neužtarė, niekas negirdėjo mano skundo, nors žmonių buvo pilna raštinė.

Greičiausia jie galvojo, kad kenčiame mes, tegu pasikankina ir ši lietuvė tremtinė. Jie mums dažnai primindavo:

— Jūs visi buvote atsidėję Lietuvoje. Matėme, kokie švarūs ir su rūkytais lašiniais atvažiavote.

Tik vienas pirmos brigados brigadininkas V. Liniovas pakratė galvą ir pasakė:

— Jei žmogus verkia, tai, turbūt, jam yra blogai.

Išsiverkusi nutariau, kad tik pati turiu akiplėšiškai kovoti už savo gyvybę ir išlikimą. Kas manęs laukia — nežinojau, bet jau baisiai norėjau priešintis. Negalvodama apie pasėkmes, pasakiau pirmininkui, kad nevažiuosiu miškan ir greitai išėjau iš raštinės, kad negirdėčiau naujo puolimo.

Rytojaus dieną į darbą manęs nesiuntė. Išeina, kad paskyrimas miškan nepakeistas. Paliks mane — tai reikės kokiam nors maskoliui važiuoti, o mes čia esame svetimi ir jie mūsų nesigaili. Per dieną visko prigalvojau, bet išvadoje nutariau nevažiuoti. Aš viena ir nieko neturiu. Tegu bus ir kalėjimas. Ten neblogiau, kaip mūsų kolchoze.

Vakare vėl šaukia raštinėn. Baisu. Užpuls keli vyrai iš kolchozo valdybos arba net išsišauks enkavedistą ir laikys visą naktį keikdami, grąsindami ir žadėdami sušaudyti. Neisiu. Pasiuntinė atbėga antrą kartą. Pasislėpiau ant rusiškos krosnies ir guliu. Pasiuntinei pasakiau, kad sergu ir raštinėn neisiu.

Sveikata buvo silpna, skaudėjo kelių sąnarius ir skrandį, sukosi ir svaigo galva, nes buvau pervargusi ir išbadėjusi. Nuolatinis nervų įtempimas stūmė į nevilti. Viskam buvau abejinga.

Antrą vakarą vėl šaukia raštinėn, bet pasiuntinei pasakiau, kad neisiu ir miškan nevažiuosiu.

Ji man pranešė, kad kolchozo valdyba surašė aktą ir už nepaklusnumą perdavė mane teisman. Kartu man atnešė raštelį, kad eičiau į Bakčaro rajono ambulatoriją sveikatos patikrinti ir atneščiau savo sveikatos pažymėjimą. Įspėjo, kad gautą pažymėjimą turiu nunešti ir parodyti liaudies teismui.

Einu per taigą ir bruzgynus, brendu ir klampoju per sniegą dvidešimt kilometrų į Bakčarą. Stipriam ir sočiai pavalgiusiam žmogui pasivaikščioti būtų vienas malonumas, žinoma, gerais keliais ir esant gražiam orui. Pasivaikščiojimas be kelio ir paliegusiai tremtinei, vos pavelkančiai kojas, tai tik išlapojęs vargas.

Rajoną pasiekiau devintą valandą ryto ir susiradau ambulatoriją. Tai buvo ilgas, senas namas, jis priminė baraką. Laukiamasis didelis ir pasieniais pristatyta medinių suolų. Prie vienos sienos lentomis atitverta maža būdelė, tai registratorės kabinetas.

Užsiimu eilę ir laukiu. Dairausi po laukiamąjį. Visi žmonės suvargę, apdriskę, kaip uniformuoti vilki nudėvėtais vatiniais. Nė vieno nesimato apsivilkusio paltu ar kailiniais. Matyti, kad Sibire paltai ne madoje. Gerai, kad ir aš prie mados prisitaikius. Dėviu vyro senus šauliškus kailiniukus, kurie jau gerokai apnešioti, bet šiandien apdriskusioje minioje labai puikiai atrodo, kad net pavydo žvilgsniai mane varsto.

Užkalbinu vieną į mane spoksantį rusą:

— Pradaju — parduodu, pirkit kailiniukus.

— Kailiniai geras drabužis, bet nėra už ką pirkti, — jis man rimtai atsako.

Taip besidairant atėjo ir mano eilė. Prieinu prie registratorės ir paduodu kolchozo pirmininko raštelį. Be šio popiergalio manęs visai nepriimtų ir nepasinaudočiau sovietine "darmavaja medicina". Registratorė surašo visus reikalingus davinius, liepia eiti į koridorių ir dešinėje prie antrųjų durų laukti, kol pašauks.

Išėjusi stoviu ir prieblandoje dairausi, kol tamsoje apsipras akys. Matosi dvejos durys vienoje ir dvejos kitoje koridoriaus pusėje. Atrodo, kad veikia keturi kabinetai. Žmonės laukia prie visų durų. Stipresnieji stovi, o silpnesnieji sėdi ant grindų.

Prie vienų durų stovi moterys su vaikais. Čia yra vaikų kabinetas su pediatru. Prie kitų durų stovi žmonės su ištinusiais žandais ir laukia, kada juos pašauks dantistas. Gerai, kad čia yra ir dantų gydytojas.

Greit pašaukia ir mane. Įeinu ir apsidairau, kaip atrodo daktaro kabinetas. Mažas su vienu langu kambarėlis. Prie lango stovi staliukas ir pora kėdžių. Prie sienos ligoniams paguldyti suolas, apklotas balta paklode ir užtiesta gabaliukas ciratos kojoms pasidėti. Paskaitęs pirmininko raštelį, jau pagyvenęs felčeris pradeda ant manęs bartis:

— Esi simuliantė ir nenori darbo dirbti. Žinai, kad dabar karas ir visi vyrai mobilizuoti, tai reikia ir moterims pasitempti.

Pasidarė nemalonu. Nelaukiau, kad ir medikai rėks ir puls mane. Nieko jam neatsakiau, tik pagalvojau, kad visi pučia ton pačion raudonon dūdon. Argi jie negali apsieiti be pamokslų ir būti pasišventusiais visų žmonių sveikatos sargais? Pagaliau liepia iki pusės nusirengti ir paviršutiniškai patikrina širdį ir plaučius. Pasiskundžiu kelių sąnariu uždegimu ir skrandžio sutrikimais, pasisakau, kad neseniai esu sirgusi maliarija. Felčeris nieko man daugiau nesako, užsirašo davinius savo kortelėn ir išrašo man pažymėjimą.

Išduodamas man pažymėjimą pasakė:

— Pažymėjimo niekam neatiduok, visada laikyk prie savęs ir reikalui esant parodyk savo viršininkams. Gerai būtų suleidus kelias injekcijas kardiamino, bet jis dabar vaistinėje pasibaigė ir šių vaistų negausi. Reikėtų ir maistą pastiprinti.

Išėjusi iš kabineto klausinėju žmones, kur čia yra liaudies teismas. Jie man pasakė, kad paeičiau ta pačia gatve vieną kvartalą pirmyn. Toje pačioje pusėje ant kampo stovįs apynaujis namas, tai būsianti teismo būstinė.

Teismą greit susiradau. Įėjau į raštinę. Sekretorė paėmė mano pažymėjimą, perskaitė ir padavė čia pat sėdėjusiai ir varčiusiai kažkokius popierius, vidutinio amžiaus blondinei, kuri ir buvo liaudies teisėja.

Teisėja perskaitė pažymėjimą ir liepė sekretorei kažką pasižymėti. Minutę žiūrėjo į mane piktomis ir žaibus mėtančiomis akimis. Paskui pradėjo sakyti pamokslą:

— Reikia visiems dirbti. Kodėl atsisakai nuo darbo? Lengvus darbus gali dirbti. Matai, kad karo laikas ir mes tinginių neglostome.

Aš teisinuosi, kad visą laiką sąžiningai dirbau, kad miško darbai man sergančiai yra per sunkūs, kad norėčiau pasilikti kaime ir dirbti žemės ūkio darbus.

— Partija ir vyriausybė žino, kur reikia darbininkų, ten ir siunčia. Partijos ir valdžios pareigūnų reikia klausyti ir jiems nesipriešinti. Neklaužadas mes baudžiame ir laikome uždarytus kalėjimuose.

Pasibarusi, atidavė man pažymėjimą ir liepė eiti namo. Norėjau jau pasakyti, kad aš esu benamė, bet nutylėjau.

Tuo viskas ir pasibaigė. Matyti, kad bylą nutraukė, nes manęs daugiau į teismą nebešaukė.

Grįžtu atgal. Reikėtų užeiti pas Svilus. Jaučiuosi labai pavargusi, o dar reikia per pusnynus sukarti dvidešimt kilometrų. Sieloje neramu, krūtinėje negera, o ta visos dienos komunistinių pamokslų virtinė nemaloniai ir dabar skamba ausyse. Nesinori susitikti su žmonėmis ir klausytis jų veidmainiavimo. Ypatingai vietiniai rusai moka veidmainiauti ir pataikauti, nors už akių su malonumu tave paskandintų. Rodos, eičiau ir eičiau per sniego laukų platumas, kalbėčiaus su jomis apie savo mieląją šalį, klausyčiaus vėjo švilpiamos dainos ir nors akimirkai pamirščiau piktų žmonių riksmą, grasinimus ir keiksmus.

Taip Bakčare niekur ir neužėjau. Lėtai, kaip medinukas, statinėju pavargusias ir nenorinčias manęs klausyti kojas. Niekas ton pusėn neina ir nevažiuoja. Gerai, kad kelyje yra pravėžos.

Man rūpi, ką felčeris tame pažymėjime parašė ir kodėl liepė niekam jo neatiduoti. Išsiimu ir pradedu slebizavoti. Parašyta, kad širdis išsiplėtusi, nepakankamai veikia vienas širdies vožtuvas, sutrikęs virškinimas ir turiu aštrų artritą. Išvadoje parašyta, kad gali dirbti tik lengvus darbus. Tai dabar man aišku, kodėl teisėja priminė, kad lengvus darbus galiu dirbti.

Net netikiu, kas parašyta, ir dar kartą perskaitau. Tikrai neapsirikau. Tuojau pralinksmėjau. Dabar miškan nebevažiuosiu, nes miško kirtimo darbai nėra lengvi. Ar aš kalta, kad sovietams stinga miškams kirsti darbininkų. Jei gerai mokėtų, tai darbininkų atsirastų ir niekas nesiožiuotų, eidamas taigosna. Mane įkalino kolchoze, taigi, jame ir dirbsiu. Ir taip jau mane į galulaukes ir sunkiausiems darbams varinėja. Alkani tremtiniai negali iškirsti taigų. Moralinė priespauda, badas ir sunkūs miškų kirtimo darbai visiškai pakirto mūsų jėgas.

Apie mano pašlijusią sveikatą ir felčeris paliudijo. Tik Sibire miško darbai lengvi ligotoms ir paliegusioms moterims.

Pradedu skubėti ir sparčiau žengti, kad greičiau pasiekčiau Vavilovkos kaimą. Ten yra daug lietuvių tremtinių ir daug zarasiškių. Sustojusi pailsėsiu, o gal ir pernakvosiu, nes šiandien vargiai galėsiu pasiekti savo kaimą. Pasišnekėsime, sužinosiu, kaip jie gyvena. Visi tremtiniai vienodai galvoja:

— Kas nauja? Kaip vyksta karas?

Karas visų mūsų viltis ir išganymas.

Bus daugiau

LEIDYBOS ARUODUOS

AR REIKALINGA NAUJOJI VILTIS?

Kai vis mūsų tarpe gausėja nuomonės apie reikalą lietuviškosios spaudos kiekį mažinti, jungti atskirus laikraščius ir žurnalus į vieną ir tuo pačiu juos stiprinti, konsoliduoti tiek turinio, tiek ir išvaizdos atžvilgiu, dar vis atsiranda spaudos naujagimių. Koks tikslas, skaldo jie, jungia mus, ar išvis papildo esamas spragas lietuviškųjų nuotaikų formavime ir informacijoje?

Pasiklauskime atskirų tautiečių balsų, naujam "Naujosios vilties" žurnalui pasirodžius. "Ką, dar vienas naujas laikraštis? Kas skaitys, kas prenumeruos? Mažinti, o ne gausinti". "Ar jie ten pasiuto? Ir vėl naujas leidinys?" "Na, kas čia blogo... Jei naujojo leidinio tvarkytojai juto, kad yra ir bus medžiagos, kuri nebus esančiuose laikraščiuose spausdinama, galėjo išleisti ir savo laikraštį". "Visai gerai, kad pasirodė tas žurnalas. Daugeliui lietuviškų laikraščių liberalėjant ir turiniui skystėjant, pačiu laiku išleidžiamas naujas balsas". "Brolau, spėju, tai bus gera atsvara Akiračiams". "Nesiūlyk, neimsiu, neskaitysiu. Užtenka". Štai eilė nuomonių, užkalbinus pažįstamų tarpe ir parodžius naująjį žurnalą.

Kaip ir galima laukti, nuomonės, įsitikinimai įvairuoja. Neteko, tiesa, ta tema prakalbinti mūsų jaunosios kartos skaitytojų, tad be jų jau nebūtų galima bendrinti tas visas nuomones ar daryti galutinas išvadas. Viena yra tikra — yra už, yra prieš, ir gal jau ne tiek svarbu, kurioje pusėje dauguma. Svarbu, kad esama pritariančių, besidominčių, skaityti ar ir prenumeruoti pasiryžusių. Čia, regis, ir bus pats geriausias atsakas tiek abejojantiems, tiek ir pritariantiems.

Vadinas, net ir tuo metu, kai vis garsėja kalbos apie lietuviškų leidinių gausą ir norą juos mažinti, vis dėlto atsiranda iniciatorių (būkime tikri, kad ir jie girdėjo tas įvairias nuomones), kurie sukaupia reikiamas lėšas, talentus, rąnda medžiagos ir išleidžia naują leidinį.

Ar reikėtų tuo piktintis? Jokiu būdu. Tai privatus dalykas. Subsidijos iš niekur negaunamos, niekas neprievartauja mūsų piniginės, tai visai laisvo apsisprendimo ir įsitikinimų reikalas. Jei tik užteks lėšų, užteks bendradarbių, jei pateiktoji medžiaga bus įdomi, originali ir aktuali, kodėl reikėtų piktintis, atsirandant būreliui entuziastų, kurie savo noru įsipareigoja vežti tą tikrai nelengvą spaudos leidimo darbą?

Tuo tarpu laikas, tas negailestingas laikas, kartu su tautiečių nuotaikomis pats savaime padarys dabartinių leidinių atranką. Džiaugtis nėra reikalo, bet faktas vis vien liks nepakeičiamas, kad vieni gal greičiau užges, kiti dar pajėgs ir ilgiau išsilaikyti. Dar kiti gal tikrai bus priversti jungtis. Tai vyks natūralios atrankos keliu, niekam dėl to perdaug nesiplėšiant, gal net ir nepergyvenant.

Šiaip jau, pasitinkant kiekvieną naują leidinį, visada norėtųsi žvelgti su didele viltimi ir lūkesčiais, kad naujasis gal tikrai bus ir įdomesnis ir įvairesnis ir turtingesnis už iki šiol leidžiamus. Tas pats pasakytina ir "Naujosios vilties" adresu. Jei ji turi ką pasakyti, skelbti savąją viltingą tiesą, norą kelti lietuviškosios spaudos išeivijoje bendrąjį lygį laikraštinės etikos ribose, ji turėtų būti priimta dabartinių leidinių tarpan lygiomis teisėmis. Tai jos neabejotina teisė egzistuoti, kuri turi būti pripažinta abipusiu pagrindu.

AL. GIMANTAS

Atsitiktinis kareivis kalba

Mirusieji rašto žmonės mūsų paprastai yra greit čia užmirštami. Visi rūpinasi savais reikalais, o apie mirusius, pakreipus truputį į šalį aną garsųjį posakį, nei gerai, nei nieko... Kur gi Jurgio Savickio paliktieji rankraščiai dingo? Faustas Kirša paliko pluoštą dar nespausdintų eilėraščių ir įdomius užrašus, bet niekas nepajėgia visa tai išleisti. Tai tik pora pavyzdžių, kai mirusįjį gražiais žodžiais apverkiame ir rytojaus dieną jau būname užmiršę.

Bet iš tos taisyklės būna ir retų išimčių, kai mirusiojo artimieji giminės ar bičiuliai pasirūpina paskelbti bent dalį tokio rašto žmogaus palikimo. Šitaip laimingai įvyko su Jonu Januškiu, kurio Atsitiktinio kareivio užrašai dabar išleisti JAV.

Jonas Januškis, miręs JAV 1963 m., buvo aktyvus plunksnos žmogus ir aktyvus socialistas. Savanoriu išėjęs į Lietuvos kariuomenę, po to aukštuosius mokslus ėjęs Vokietijoje, grįžęs namo į savo Lietuvą ir įsijungęs į spaudos darbą ir politiką (buvo III Lietuvos Seimo narys), po perversmo pradedamas persekioti — suiminėti, tremti. Neapsikęsdamas pabėgo į Vilnių, iš ten į Vokietiją, o kai čia įsigali hitlerizmas, persikelia į Prancūziją, iš kurios jam 1941 m. gale pasiseka išvažiuoti į JAV. Amerikoje dirba redakcijoje, daugiausia "Keleivyje" — iš viso 18 metų.

Dirbdamas laikraštininko darbą, jis, žinoma, yra daug prirašęs. Bet šiuo leidiniu jam buvo pastatytas ne surinktų į krūvą ar atrinktų jo straipsnių knyginio pobūdžio paminklėlis. "Atsitiktiniais kareivio užrašais" jis pats yra pavadinęs tuos dienoraštinius savo užrašus, kuriuos vedė nuo 1940 m. vidurio, kai buvo įstojęs į prancūzų kariuomenę. J. Januškio būta ir dėl kariuomenės ypatingo žmogaus. Savanoriu buvęs Lietuvos kariuomenėje, Prancūzijoje jis irgi ryžosi eiti ginti to jį priglaudusio krašto nuo nacinės Vokietijos. Nuvažiavęs į Ameriką, ten irgi pasisiūlė eiti kariauti. Bet grįžkim prie tų užrašų, kuriuos jis pradėjo vesti, kai nusprendė, kad Prancūzijos likimas yra lyg ir jo paties likimas, ir užsivilko karišką milinę.

Tie užrašai įdomūs, pirmiausia tuo, kad parodo, kokios rūšies savanoriai ryžosi eiti padėti Prancūzijai. Jie dar įdomesni tuo, kad supažindina mus su karo meto išgyvenimais, nuotaikomis žmonėse ir krašte. Be to, juose prisistato ir J. Januškis su savo veiksmais, nuotaikomis, svarstymais. Jis, paleistas iš tų niekada nedalyvavusių kare savanorių, galvojo net grįžti į Lietuvą, jau Sov. Sąjungos okupuotą. Iš vokiečių dar neokupuotos Prancūzijos dalies jis buvo grįžęs gyventi į užimtą Paryžių. Noras grįžti Lietuvon rodytų gal naivumą žmogaus, kuriam nebuvo tekę išgyventi sovietinės okupacijos (tokie grįžtantieji dažniau nebepamatydavo savo tėvynės). O okupuotasis Paryžius davė naujų įspūdžių ir patyrimo.

Karo meto užrašų maža teturime paskelbtų. Vien tik J. Savickis buvo toks laimingas, kad jo užrašų turėjo garbės pasirodyti net du stambūs tomai. Greičiausia, maža kas tokius užrašus ir tesiryžo rašyti ir dėl to, kad žmonėms teko nuolat kraustytis iš vienos į kitą vietą, kad nuolat grėsė pavojai su bombomis ir frontais ir kad tokiais laikais politiškai buvo pavojinga žymėtis įdomesnius faktus, o ypač komentuoti juos. Dėl to J. Januškio užrašai darosi juo brangesni, kaip karo metu išgyvenimų ir informacijų apie padėtį dokumentas. Kiek tie užrašai susiję su pačiu Januškiu, jie yra liudijimas tik vieno asmens išgyvenimų. Bet ir J. Januškis pateikia tirštos medžiagos ir apie patį karą, nuniokotą Prancūziją, okupacinio gyvenimo sąlygas.

Beje, be tų "Atsitiktinio kareivio užrašų" — dienoraščio, knygoje dar turime nepažymėtų leidėjų įžangėlę, L. Januškienės straipsnį apie Užrašų autorių, P. Šveikausko kalbą, pasakytą 1963 m. laidojant J. Januškį, Stp. Kairio žodį J. Januškio mirties metinių proga ir Ant. Gustaičio žodį. K. Abr.

(Europos lietuvis)

Dail. Dagio drožinys: "Tempiu, kiek galiu".

PRIEŠ 50 METŲ

P. LELIS

Rudenį atsirado daugiau naujų mokytojų — M. Grigonis, J. Karka, J. Mečenis — ir privažiavo daugiau mokinių iš kitų gimnazijų. Tuo laiku gimnazijoje buvo apie 400 mokinių — veikė ir paralelės klasės.

Be to, tose pačiose patalpose veikė ir kita gimnazija, kurioj pamokos buvo vakarais ir visi dalykai buvo dėstomi rusų kalba. Bet tai nebuvo rusų gimnazija — ji įsteigta dėl to, kad daugelis grįžusių iš Rusijos kitų tautybių moksleivių (žydai, lenkai, rusai) nemokėjo lietuviškai. Ją lankė ir nemažai lietuvių, kurie silpnai mokėjo lietuviškai. Tos gimnazijos direktorium buvo žinomas pedagogas matematikas Petras Šernas, vėliau dėstęs universitete. Mūsų šeštoje klasėje tuo metu (1920) buvo 30 mokinių, kurie vėliau tapo įvairūs specialistai: profesoriai, rašytojai, daktarai, inžinieriai ir panašiai. Jų pavardės ir titulai parodyti po fotografija. Mergaitės turėjo atskiras klases — jų pavardes sunku prisiminti, bet jų parašas yra kartu.

Pirmuoju mokiniu mūsų klasėj skaitėsi p. Pakurklis, bet geriausias lietuvių kalbos žinovas buvo P. Skardžius, kuriam mokytojas M. Grigonis pastatydavo kartais net "6" iš liet. kalbos. Daug gyvumo ir nuotaikos mūsų klasėje įnešė Tadas Šliogeris, atvykęs iš Petrapilio dar su rusų gimnazisto uniforma. (Jo tėvas elektros inžinierius, buvo Petrapilio elektros tinklo viršininku, vėliau universiteto profesoriumi, o vyr. brolis buv. prezidento adjutantu, dabar gyvena Australijoj).

T. Šliogeris su savo šposais prikankindavo fizikos ir matematikos mokytoją J. Mečenį, kuris nemokėjo palaikyti drausmės. Mūsų klasė buvo pirmame aukšte, tai per jo pamokas Šliogeris išlipdavo pro langą (jis buvo aukšto ūgio), nueidavo į miestą ir nusipirkęs baronkų vėl grįždavo pro langą. Mečenis kalbėjo kupiškėnų tarme, bet daug lietuviškų žodžių nežinojo ir klausdavo mokinių. Pavyzdžiui, aiškindamas fiziką: "jei įmesim į tą mišinį kąsnelį loj... Kaip bus lietuviškai loj?" Sakom: "Lajus". Aiškina toliau: "Tai apačioj pasidarys sloj... Kaip bus lietuviškai tas žodis?" Šliogeris sako: "Slajus". Mečenis tą žodį ir vartoja, o visa klasė juokiasi. (Sloj — lietuviškai sluoksnis).

Kaž kas, eidamas koridorium, tyčia paliejo vandens po durimis. Mes matome ir juokiamės, o Mečenis nemato. Direktorius Yčas eidamas tai pastebėjo ir, įėjęs į klasę, sako Mečeniui: "Matau, kad tu, Juozai, nemoki su mokiniais tvarkytis". "Tai kad anys visi padūkę, ką aš padarysiu", atsako vargšas mokytojas. Jis savo dėstomus dalykus žinojo, tik nemokėjo perduoti.

Visi kiti mokytojai buvo ne tik savo dalykų žinovai, bet mokėjo laikytis tinkamoje aukštumoje ir įsigyti mokinių pagarbą. Ypač malonu man prisiminti istorikę M. Giedraitienę, kuri mokėjo įskiepyt istorijos mokslo pamėgimą, kuris pasiliko iki šiol. Vėliau ji buvo mergaičių gimnazijos direktorė.

LENKŲ INVAZIJA

Lietuva, pasirašiusi taikos sutartį su bolševikais, 1920 m. liepos 12 d. atgavo Vilnių ir plačias sritis rytuose. Lietuvos kariuomenė užiminėjo tas sritis ir laikėsi neutraliai tuo metu vykstančiame kare tarp lenkų ir bolševikų. Lietuvos įstaigos kėlėsi į Vilnių.

Atrodė, kad ir mūsų gimnazija gyvena laimingas dienas. Atgijo jaunatviškas linksmumas, energija ir pasiryžimas. Klasėse skambėjo dainos. Buvo organizuojami įvairūs vaidinimai, literatūros vakarai ir šokiai.

Spalio mėn. Lietuvos padangė vėl apsiniaukė ir gimnazijon atėjo liūdnos dienos. Lenkai, apsvaigę savo laimėjimais prieš bolševikus, sulaužę su Lietuva padarytą Suvalkų sutartį, užima Vilnių ir veržiasi toliau į Lietuvą. Prasiveržę pro frontą tarp Giedraičių ir Dubingių, apie 600 lenkų raitelių, vad. Tatarska Jazda, pasirodė prie Kovarsko ir artinosi prie Kėdainių.

Gimnazijos šaulių vadovai J. Elisonas ir A. Valavičius energingai ėmė ruošti šaulių būrius vietos apsaugai ir pagelbai kariuomenei. Panevėžyje buvo daug lenkuojančių, o apylinkėje lenkų dvarininkų, kurie, kaip POW agentai, tik ir laukė lenkų raitelių pasirodymo. Mūsų kariuomenės, apart komendantūros, mieste beveik nebuvo — visa kariuomenė buvo išsiųsta į frontus.

Susitarus su komendantu kap. T. Chodakausku, šauliai perėmė visas sargybas mieste, kiti patruliavo naktimis gatvėse. Vienas gimnazijos šaulių būrys, vadovaujant P. Tyruliui, pasiųstas Utenos kryptimi III lauko štabo žinion. Šiame būryje tarp lietuvių buvo ir 5 žydai gimnazistai šauliai, bet keturi iš jų, po pirmo ugnies krikšto "susirgo" ir buvo evakuoti į Panevėžio ligoninę. Dar ne gimnazistų du šaulių būriai buvo pasiųsti. Tuo laiku gimnaziją lankyti nebebuvo kada, nes dieną reikėjo eiti į rikiuotes ir šaudymo pratimus, o naktį į sargybas. Ginkluotų šaulių pasirodymas gatvėje darė įtakos lenkuojantiems ir bolševikuojantiems. Kai apie 200 žmonių praeidavo rikiuotėj gatve, jautėsi, kad yra šiokia tokia jėga. Dieną ir naktimis sargybas nešėm prie karišku sandėlių, Plukių aerodrome, geležinkelių stotyje, iždinės, kalėjimo. Montvilos fabriko, kariuomenės duonos kepyklos. Vyresni šauliai patruliuodavo ir darydavo kratas. Kai kur sargybos būstinėse nebuvo ilgų kailinių. Tai stovint 2 valandas sargyboje tekdavo pašalti, iki ateidavo pamaina. Sargybų viršininkais buvo kareiviai.

Toks gimnazistų-šaulių talkininkavimas tęsėsi iki gruodžio pabaigos. Lietuvos kariuomenei sulaikius lenkus prie Giedraičių ir Širvintų ir Santarvės komisijai (pulk. Chardigny) įsikišus, kovos su lenkais buvo sustabdytos — šaulių pagelba kariuomenei nebebuvo reikalinga, tai ir gimnazistai — šauliai grįžo prie mokslo.

Izoliuoti lenkų raiteliai daug nukentėjo nuo šaulių puldinėjimų ir tikslo nepasiekė — lauktas lenkų dvarininkų sukilimas neįvyko. Ties Molėtais jie, suradę fronte skylę, paspruko atgal. Kodėl lietuviai jų visų nesuėmė? Pulk. K. Žukas sako, jog istorijoje nebuvo atsitikimo, kad pėstininkai pagautų raitelius. Lietuva tuo metu kavalerijos neturėjo.

Pulk. J. Petruitis mano priešingai — lenkų kavalerija išvargusi vilkosi iš Kėdainių rajono vėžlio žingsniu. Ji vos begalėjo pasivilkti, jos arkliai stipo. Reikėjo tik truputį iniciatyvos, ir ją galima buvo suimti ir nuginkluoti.

ATGAUNAME PALANGĄ

Nuo 1827 m. Palanga priklausė grafams Tiškevičiams, bet, Kuršo baronams vokiečiams pageidaujant, rusų valdžia išjungė Palangą su apylinke iš Vilniaus gubernijos ir prijungė prie Kuršo gub., kad būtų vokiečiam betarpis susisiekimas su Vokietija (Kurše buvo didelė vokiečių įtaka). Po pirmojo pasaulinio karo Palangos kraštą užėmė latviai, kaipo esantį

Viršuje: Panevėžio gimnazistai 1919 m. Apačioje: jų parašai. Kas ką atpažins?

TOKELĖS

Daugiau nei abejotina, ar iš tikrųjų verta leistis į ginčus su tokiais leidiniais, kaip Chicagoje išeinanti "Vilnis". Užsienių lietuvių spauda tos "Vilnies" visokius teiginius ir daugiau ar mažiau fantastiškus papasakojimus paprastai ignoruoja, tik "Naujienos" kartais "pažangiais" pasivadinusius "Vilnies" vyrus pabara arba ir per dantį patraukia. Tai, matyt, dar iš Grigaičio laikų likusi dienraščio tradicija.

Nebūtų pagrindo dėl to dienraščiui priekaištauti, nes visiškai galimas dalykas, kad seni, dar prieškariniai įpročiai skatina bent dalį senųjų "Naujienų" prenumeratorių skaityti ir "Vilnį". O tiems skaitytojams, matantiems "Vilnies" išpuolius prieš "Naujienas", juk reikia tose pačiose "Naujienose" atremti "Vilnies" teiginius.

Tačiau priekaištauti pagrindo visuomet ir bet kam yra tada, kai prasižengiama su logika. Štai, "Naujienų" bendradarbis J. Maceika spalio 19 d., su "Vilnimi" polemizuodamas, prirašo kone puse dienraščio puslapio. Išspausdintas ten ir toks sakinys: "Naujienose" randi tiesą, ypač kas liečia susovietintoje Lietuvoje lietuvių gyvenimą, nes žinios gaunamos iš sovietinės spaudos ir ten apsilankiusiųjų, o "Vilnyje" dažniausiai tą patį melą, kaip ir sovietinėje "Tiesoje"...

Su logika šitame sakinyje iš tikrųjų kažkas netvarkoje. Į mintį įsigilinus, matome, kad, autoriaus nuomone, žinios, "gaunamos iš sovietinės spaudos" ir išspausdintos "Naujienose" yra tiesa, o iš sovietinės spaudos "Vilnyje" išspausdintos žinios jau yra melas.

Nejaugi J. Maceika taip ir norėjo išsireikšti?

•

"Pavasaris mus Lietuvoje Triško jaunystės gaivumu"...

Šitas eilutes išgarsėjęs Vilniaus emigrantologas Vytautas Kazakevičius cituoja savo nuolatiniame skyrelyje "Pergalės" žurnalo 1970 m. 9 nr.

Cituoja ir su pagrindu, žinoma, šaiposi iš tokios "poezijos". Tų eilučių autorius esąs Pranas Narvydas, namukiniu būdu Amerikoje išleidęs bene dvi savo knygas. Ir visiškai galima sutikti su Vyt. Kazakevičium, kad autorius yra grafomanas.

Jau berods trečius metus Vyt. Kazakevičius "Pergalėje" spausdinasi su savo skyreliu "Iš užsienių lietuvių kultūrinio gyvenimo", kuriame daugiausia eilučių paskiria literatūrai. Ir tas skyrelis Lietuvoje, tur būt, yra geriausias oficialus šaltinis pasiinformuoti apie užsienių lietuvių literatūrinį gyvenimą.

Be abejo, Vyt. Kazakevičius apie išeivijoje išeinančias knygas ir kūrėjus rašo taip, kaip sovietų kraštuose "reikia" rašyti. Tačiau jis yra pakankamai įžvalgus, visiškai neblogai informuotas ir kartais įdomiai subtilus apžvalgininkas, o jo rašiniuose būna sukaupta iš tiesų nemažai informacinės medžiagos. Ir tai jau yra šis tas.

Bet kai Vyt. Kazakevičius beveik visą žurnalo puslapį prirašo apie tokio Prano Narvydo eiles, jau turime pagrindo apžvalgininką įtarti sąmoningu noru Lietuvos skaitytojui sudaryti įspūdį, kad, štai, žiūrėkite, kokia menka ir pasibaisėjimo verta lietuvių literatūra užsieniuose. Juk nei Vakaruose, nei Rytuose tokių patetiškų eiliavimo bandymų niekas rimtuose literatūros žurnaluose nerecenzuoja, ir jie tikrai nėra reprezentatyvūs užsienių lietuvių kūrybai, ką ir Vytautas Kazakevičius puikiai žino.

Tiesa, jis retoriškai klausia, kodėl, būtent, "niekas nepatarė P. Narvydui, kad jis visiškai nesugeba eiliuoti" ir kad jo knyga "tegali padaryti nepataisomą bėdą išeiviškai 'patriotinei' leidybai". O kas gi sakė, kad "niekas nepatarė"? Ir kas gi gali Vakaruose kam uždrausti savo lėšomis išleisti kad ir tokius su grožine kūryba nieko bendro neturinčius eiliavimus?

Geriems kūriniams Vakaruose leidėjų vis atsiranda, o "samizdat" priemonių, kaip matom, kartais griebiasi grafomanai. Vyt. Kazakevičiaus aplinkoje, žinoma, ir priešingai būna...

•

Informacijos tikslumas yra kiekvieno leidinio tvarkytojų tikslas. Ir vis dėlto jis taip dažnai nepasiekiamas. Iškraipytų faktų ir net visiškai neteisingų žinių išsispausdina net geriausiai informuoti ir atsakingi pasaulio laikraščiai. Išspausdina ir, žinoma, apgailestauja, bet tokia jau yra skubaus spaudos darbo specifika — ne visuomet yra laiko ir galimybių gautas žinias nuodugniai patikrinti. Ir todėl laikraščiams tokie netikslumai paprastai atleidžiami.

Kitaip reikalai atrodo, kai skelbiami netikslūs faktai ten, kur laikas, taip sakant, ant kulnų nemina ir kur yra pakankamai šaltinių skelbiamuosius teiginius pasitikrinti.

"Eltos informacijos" dabar paskelbė, kad, girdi, Lietuvoje 1960 m. buvusi išleista pirmoji literatūrinė plokštelė — N. Vosiliūtė skaitė ištraukas iš Čechovo "Vyšnių sodo" ir S. Neries "Keturių". O po to, pasak "Eltos informacijų", "antrasis eksperimentas" įvykdytas tik 1970 m. — plokštelėje įrašyta J. Marcinkevičiaus drama "Mindaugas". Vadinasi, tos tarp 1960 ir 1970 metų Lietuvoje išleistos literatūrinės plokštelės (sakykim, E. Mieželaičio poezijos skaitymas), kurios, beje, ir užsieniuose yra gana plačiai pasklidusios ir kataloguose įtrauktos, tėra vaiduokliai?

Tokios klaidos itin nepageidautinos, nes dabar Vilniaus propagandininkai juk su didžiausiu malonumu galės prikaišioti, kad vadinamieji "vaduotuojai" sąmoningai klastoja Lietuvos kultūrinio gyvenimo vaizdą. L. T.

Kuršo ribose. Pasinaudodami sunkia lietuvių padėtimi kovojant su lenkais prie Širvintų ir Giedraičių, broliai latviai įvedė savo kariuomenę į lietuvių atkariautą iš bolševikų Ilukštos kraštą prie Dauguvos — irgi tuo pat motyvu, kad tas kraštas yra Kuršo ribose. Dėl to Lietuva neskelbė latviams karo, bet siekė taikos būdu klausimą išspręsti.

Buvo sudaryta arbitražo komisija, vadovaujant anglų prof. Simpson, kuri po ilgų tyrinėjimų ir ginčų su latviais buvusią Kauno gubernijos ir Kuršo sieną "ištaisė", prisilaikant neva etnografinės padėties, t. y., kur daugiau gyvena latvių, priskyrė prie Latvijos, o kur daugiau lietuvių — prie Lietuvos. Ilukštos kraštas — Eglaitė, Subatas turėjo tiek pat gyventojų latvių, kiek ir lietuvių, bet tas kraštas paliktas prie Latvijos dėl to, kad latviai jį jau turėjo savo rankose nuo 1920 m. Neskaitant Ilukštos krašto, latviai dar gavo Aknistos "pirštą" (iškišulys ties Rokiškiu) ir plotą tarp Žagarės ir Vėgerių. Iš viso jie gavo derlingos žemės 350 kv. km.

O Lietuva gavo Palangą su smėlynais ir 21 km. jūros pakraščio. Viso 155 kv. km. Tuo metu buvo didelis lietuvių nepasitenkinimas ir spaudoje daug priekaištų valdžiai už perdideles nuolaidas latviams.

Į Palangos atgavimo iškilmes 1921 m. kovo 31 d. nevažiavo nei prezidentas, nei ministras pirmininkas. Dalyvavo jų vietoj krašto apsaugos min. K. Žukas, gen. V. Nagevičius ir kiti valdžios bei kariuomenės atstovai. Palangiškiai sutiko lietuvius labai iškilmingai. Buvo pastatyti garbės vartai išpuošti gėlėmis ir vėliavomis, pasakyta gražių sveikinimų, buvo daug džiaugsmo ir ašarų.

1921 m. baigus mokslo metus, liepos mėn. direktorius dr. Yčas sumanė padaryti gimnazijos mokinių ekskursiją į Palangą ir dar neišvaduotą Klaipėdą. Važiavom traukiniu pro Šiaulius, Mažeikius, Latvijos Priekulę ir Kretingą. Palangoje mus globojo vietos klebonas. Per porą dienų apžiūrėję Palangą ir pasimaudę jūroj, vykome į Klaipėdą, kurią dar valdė sąjungininkai. Mus sutiko Lietuvos įgaliotinis kun. Žilius (amerikietis). Jis padėjo direktoriui Yčui surasti mums nakvynes ir maistą. Klaipėda padarė visiems didelį įspūdį, nes daugelis iš mūsų nebuvom matę nei tramvajų, nei didelių laivų. Ypač Smiltynėje viskas buvo gražiai sutvarkyta.

Kai kur matėme stovint sargybose anglų ir prancūzų karei-vius. Kun. Žilius visur mus išvedžiojo. Pilni įspūdžių grįžome su dainomis atgal į Panevėžį.

Petras Babickas buvo sukūręs tai kelionei specialias dainas: "Į jūrą aukštaičiai", "Marš marš Palangon". Jis ir vadovavo toms dainoms. P. Babickas buvo gimnazijos druska, be jo niekur neapseidavo. Vėliau visi jo kalbą girdėjom iš radijo stoties, kur buvo "radio dėde". Tebegyvena Pietų Amerikoje.

pastabos iš chicagos

Vyrai gelbėkit.

Neseniai atkeliavo pas mane Lietuvių žurnalistų sąjungos įstatai. Ilgoką laiką tie įstatai buvo kepami: taisomi, perrašomi ir pan. Rodos, pavasarį buvome gavę tų įstatų projektą, dėl kurio buvo prašomi pasisakyti sąjungos nariai. Atrodo, jog tais įstatais ir projektais mažai kas domėjosi, nes atsliepė 12 sąjungos narių: 5 pasisakė už projektą, kiti — davė tam tikrų pataisų.

Taigi tik 6 procentai visų narių tarė savo žodį įstatų reikalu. Todėl dabar juos Centro valdyba turės patiekti balsavimui per sekančius CV rinkimus. Manoma, kad tuomet daugiau kas tars žodį, jeigu nariai tuos įstatus dar turės parankiui. Noriu čia pakedenti bent kelias jų vietas, kurios mane kartu domina ir baugina.

Domina pareiškimas, kad Lietuvos žurnalistų sąjunga — tiksliau būtų: Išeivių lietuvių žurnalistų sąjunga — telkia lietuvius žurnalistus profesinės žurnalistų etikos dėsniams ryškinti, populiarinti bei ginti ir pagrindinių tautos bei žmogaus laisvių ginti.

Baugina punktas, kuris sako: "CV turi teisę net ir ilgametį narį pašalinti iš Sąjungos dėl jo netinkamos (ypač komunistinės) veiklos, kenkiančios šiuose įstatuose išdėstytiems Sąjungos tikslams siekti".

Žemiau juostos.

Labai gražu, kad sąjunga yra užsimojusi ryškinti, populiarinti bei ginti žurnalizmo etikos dėsnius, kurių dabar, atrodo, niekas nepraktikavo ir jų, tur būt, nežinojo. Teks laukti, kad CV atspausdins kokį nors etikos vadovėlį ar bent pamfletą ir jį rekomenduos savo nariams, ypatingai tiems, kurie iki šioliai kitaip galvojantiems kolegoms taikydavo tvoti žemiau juostos.

Smagu, jog sąjunga pasisako už pagrindinių tautos bei žmogaus laisvių gynimą. Čia, mano nuomone, gal ir yra svarbiausias argumentas, kodėl sąjunga turėtų būti remiama. Žmogaus laisvės — o tauta yra niekas kita, kaip žmonių sambūris — yra tas pagrindas, kuriuo civilizuota bei kultūringa visuomenė yra paremta.

Žinoma, žmogaus laisvių savoka yra labai plati ir čia reikėtų išryškinti, kaip įstatų kūrėjai jas supranta ir kaip praktiškai rengiasi mūsų visuomenę prie laisvių priaukl ėti.

Kiekviena laisvė turi savo ribas ir todėl gal su pagrindu CV numačiusi sankcijas ją piknaudojantiems. Gal dėl to ir kilo reikalas pabauginti pašalinimu iš sąjungos dėl "netinkamos (ypač komunistinės) veiklos". Na, čia ir būtų galima ilgiau apsistoti diskusijoms, nes kasgi norėtų būti iš sąjungos pašalintu, ypač dar susimokėjus nario mokestį už tris metus į priekį, kaip kad CV pageidauja.

Kiek komunistų?

Argi CV galėtų jaustis kompetetinga nuspręsti, kokia nario veikla yra netinkama? Ji čia reikalą kiek paryškina, pasakydama, jog komunistinė veikla būtų ypač geras pagrindas narį pašalinti. Nežinau, kiek sąjungoje yra registruotų komunistų, tačiau neatrodo, jog jų ten aplamai būtų. O gal CV galvoja, jog ateityje komunistinis elementas gali stengtis sąjungą perimti į savo rankas ir nuo tokios atakos nori apsisaugoti?

Galvoju, jog CV neturi omenyje tikrųjų komunistų, o tik tuos, kurie susilaukia tokio pravardžiavimo iš oponentų. Jau turėjome "komunistų", "komunarų", "raudonųjų" ir kitų nelabųjų tokiuose asmenyse, kuriuos Maskva gal areštuotų, jiems peržengus sovietų sieną.

Čia pora klausimėlių. Kaip CV žiūrėtų į tokius "komunistinės" veiklos pasireiškimus? Aš esu prieš bet kokį karą Vietname. Dar neseniai buvo labai stipriai ir garsiai kalbama, jog karas Vietname yra taip pat kova už Lietuvos laisvę. Keli garbingi vyrai net parašus rinko, kad į atsargą išėjęs JAV buv. prezidentas Johnsonas plėstų karą tame krašte. Aš po to sąrašo nepasirašiau ir kalbinau, kad kiti nepasirašytų, nes tai, mano nuomone, yra žalingas dalykas. Vadinasi, aš pasisakiau "prieš kovą dėl Lietuvos laisvės", pagal anų garbingų tautiečių filosofiją. Ar aš stipriai nusidėjau?

Turėčiau dar bent 10 panašių klausimėlių, kurie mane jaudina ir kartu baugina, gavus Lietuvių žurnalistų sąjungos įstatus. Žinoma, galvoju, kad mano baimė gal ir be reikalo, ypač, kai įstatų rengėjai pasisakė už pagrindinių žmogaus teisių gynimą. Galimas dalykas, CV apgintų nuo sąmokslo mane ir panašiai į mąne galvojančius iš sąjungos išmesti. Tačiau išsiaiškinti, ar bent kiek šį reikalą paryškinti yra sveika, kad nereiktų šaukti "vyrai gelbėkit", kuomet šaukštai po pietų.

Teko įsitikinti, jog panaši baimė slegia ir kitus kolegas, tad diskusijos šioje srityje liestų platesnį būrį. Manau, jog laikraščio redakcija tokioms — bet tik rimtoms — diskusijoms neatsisakytų duoti vietos. Ed. Šulaitis

al. gimanto skiltis

MIRUSIEJI NEGALI ILSETIS RAMYBĖJE

Nuostabius ir savotiškus laikus gyvename. Neramios, audringos nuotaikos, kaip ir pati aplinka giliai yra mus paveikusi. Įtampa, nepasitikėjimas ir begalinis jautrumas tapo mūsų kasdienybe.

Gal tai pasimetimo reiškinys, o gal, bent jau dalinai, neturėjimas ar nenorėjimas naudoti savo valios. Jausmas, nuotaika perdaug dažnai valdo mūsų nusiteikimus, o kai kada ir pačius veiksmus. Gal racionaliam protavimui neskiriame pakankamai dėmesio, gal pagaliau tam neturime nei laiko, nei kantrybės.

Kai mes patys, kol dar gyvi, nesutariame savo tarpe, tai gal ir yra mus saistančių aplinkybių išdava, bet jau kiek blogesnė padėtis, kai ir mirusiuosius bandome įtraukti į tas savo pačių sukurtas žaidynes.

Skaitytojai, be abejo, gerai pažįsta iš jo įvairių straipsnių mūsų spaudoje neseniai mirusį Juozą Gobį. Jo rašiniai visada buvo rūpestingai paruošti, išmąstyti ir su drąsiomis, neretai ir kontraversinio pobūdžio išvadomis. Tas jo rašinių dažnai šokiruojantis tonas, vienus žavėdavo, kitus be galo piktindavo. Galima buvo su visomis išvadomis sutikti, pritarti, galima buvo turėti ir visiškai priešingą nuomonę. Taipgi galima drąsiai tvirtinti, kad toli gražu ne visa, ką J. Gobis skelbė, tikrai jau taip tikra ar nepajudinama.

Tačiau bent tuos, kurie save laiko spaudos žmonėmis, turėjo žavėti jo drąsa kelti ar net populiarinti nuomones, kurios šiandien daugumoje visai nepopuliarios ir nepatrauklios.

Jis niekad nebijojo prisiimti ir visas su tuo susijusias konsekvencijas.

Daug ką gerokai sukrėtė jo nuomonė apie Brazinskus, išspausdinta NL lapkr. 4 d. Kiek daug kalbų kilo mūsų visuomenėje, kaip labai buvo grobstoma ir ieškoma toji Nepriklausomosios laida, kurioje tos mintys buvo išspausdintos.

Kai kas tų žodžių J. Gobiui nenorėjo atleisti net ir po jo mirties. Štai, šermenų metu Clevelande atėjusių su velioniu atsisveikinti tarpe būta ir tokių, kurie patys agitavo ir kitus prisidėti ragino, kad kaip nors reikėtų atšaukti velionio parašytuosius žodžius.

Tuo reikalu buvo kamantinėjami mirusiojo giminės, tarsi tokiu momentu artimieji nebūtų turėję visos eilės kitų problemų ir gedulo.

Buvo daromos sugestijos, užuominos, kaip, esą, techniškai tą visą derėtų atlikti. Buvo bandoma išaiškinti, kokios, būtent, įtakos veikusios velionį, koks buvęs jo dvasinis stovis.

Jei būtų galima, rasi, inkvizitoriai gal būtų pasirengę atlikti ir post mortem, kad tik radus gal kokių patalogi-nių pasikeitimų ar kitokių, vienokių ar dar kitokių žymių, rodančių, kodėl velionis taip, o ne kitaip parašęs.

Jei visa nebūtų be galo liūdna, galima būtų tik nusišypsoti iš tų pastangų, iš to ekstra rūpesčio velionio aureolę švarinti. Išties, kokiu būdu ir kaip, kas turėtų teisę imti ir atšaukti (kieno vardu?) vieno ar kito autoriaus mintis, kai jau pats kaltininkas negali nei gintis, nei priešintis...

Lietuviai jau nuo neatmenamų laikų visad su pagarba žvelgdavo į savo mirusiuosius. Net ir aiškiems nusikaltėliams po jų mirties būdavo linkstama atleisti, blogu žodžiu neminėti. Tuo metu lietuviai apie krikščionybę net ir girdėti nebuvo girdėję. Tenka tik stebėtis, kad mūsasis mentalitetas šiuo metu leidžia keisti nusistovėjusius papročius ir tradicijas... Ar mirusieji neturi teisės ramiai ilsėtis?

LIETUVĖ KERAMIKĖ

KERAMIKĖS PARODA

Spalio mėn. Sydnėjuje, Australijoje, vyko Jolantos Janavičienės keramikos kūrinių paroda.

Rugsėjo mėn. keramikės darbai bus išstatyti Vallauris mieste, Prancūzijoje, vykusioje tarptautinėje keramikos parodoje, kurią ruošė Prancūzijos kultūros ministerija ir globoja Pablo Picasso. Dailininkės darbo nuotrauka pateko į parodos katalogą.

VĖLINĖS LIETUVOJE

Šiuo metu Lietuvoje jau viešai skatinama pagerbti mirusius Vėlinių, Visų Šventųjų dienomis. "Komj. Tiesoje" lapkr. 1 dieną buvo pažymėta: "Mirusiųjų pagerbimo diena mūsuose turi senas ir gilias tradicijas... jos ras atgarsį kiekvieno jaunuolio ir jaunuolės širdyje". Ta proga nepamirštama pridurti, jog tą tradiciją "ne kartą bandė savo tikslams pajungti religijos kulto tarnai".

Prisimintina, kad prieš kelerius metus Kauno kapinėse kapų lankytojai ir jaunimas, giedojęs himną, buvo suiminėjamas bei vaikomas. Dabar kauniečiai naujose Petrašiūnų ir vilniečiai ypač Rasų kapinėse mirusius gerbė, atnešę tūkstančius vazelių su gėlėmis ir degino žvakutes. E.

SKAUTAMS

SKAUTIŠKAS
ŽINYNAS

Seserijos vadija yra nutarusi išleisti skautiškų žinių ir taisyklių knygelę, kurioje bus aiškiai ir suglaustai sudėta veiklos taisyklės, papročiai ir įvairūs patarimai jauniems vadovams.

Šiam leidiniui medžiaga jau telkiama. Prašoma patyrusių vadovų ir ypač tų, kurie Lietuvoje skautavo, atsiųsti vadijai skautiškų tradicijų aprašymus bei kitą naudingą medžiagą.

KITI SKAUTIŠKI
LEIDINIAI

Dail. A. Tamošaitienės knyga "Tautiniai rūbai ir juostų raštai" yra labai graži dovana kiekvienai sesei. Ten rasite tikslias instrukcijas, kaip juostas užmesti ir austi bei daugybę juostų raštų pavyzdžių. Knygą išleido Atlanto rajono vadija. Kaina 2 dol. 50 ct. Gaunama pas ps. A. Katinienę, 85-08 104 Street, Richmond Hill, N.Y. 11418, USA.

Mūsų s-gos Jamboree fondas yra išleidęs skautiškų vaizdų albumą "Laužai liepsnoją vakaruose". Kaina 3 dol.

Taip pat Jamboree fonde galima gauti: muziko Fausto Strolios paruoštą stereo plokštelę "Tra-lia-lia". Kaina 4,75 dol. ir sveikinimo atvirukus, kur sutelkta tikrai puikių lietuvių grafikų reprodukcijų. Rinkinio kaina — 1,80 dol.

Užsakymus galima siųsti šiuo adresu: Jamboree fondas, 116-18 85th. Ave., Richmond Hill, N.Y. 11418, USA.

london, ont.

LIAUDIES MENO
FESTIVALYJE

Londono Folks Art kalėdinis festivalis šiemet įvyks lapkričio 29 d. Centennial salėje. Pernai panašaus pobūdžio festivalis praėjo su dideliu pasisekimu, tik gaila, kad salė buvo per maža ir ne visi norintieji galėjo dalyvauti. Daug diskusijų kilo dėl šių metų programos, vieni siūlė chorus, kiti norėjo įjungti ir tautinius šokius. Atrodo, kad šokių mėgėjai nugalėjo.

Šiam festivaliui įvairios tautybės bei grupės ir klubai parengia po vieną ar daugiau stalų ir iškepa ką nors tai tautybei būdingo. Susirinkę žmonės vaišinasi, pažiūri programos ir pasišneka su kitais.

Šiemet lietuviai žada parengti du stalus, taip pat jie dalyvaus ir programoje. Šitoks festivalis yra labai puiki tradicija. Po pernai metų pasisekimo, atrodo, kad tokią šventę Londone turime kasmet. ba

LONDONO
KRONIKA

Nors jau kelios savaitės prabėgo po Lietuvių dienų parengimų, londoniškiai vis tebegyvena šventiškomis nuotaikomis. Tačiau užmigti ant laurų vainikų neketinam. Šaunioji Baltijos tautinių šokių grupė jau buvo išvykusi į Sudburį ir angliškai visuomenei davė nuotaikingų ir šiltai priimtų išpildymų. Žinoma, šokėjai neužmiršo Sudburio lietuvių. Su jais pabendravo ir užmezgė nuoširdžias pažintis.

Lapkričio mėn. 28 d. Londono lietuvių parapijos komitetas rengia parapijos salėje labai smagų linksmavakarį. Gros geras orkestras, bus turtinga loterija ir veiks visų rūšių gėrimų bufetas. Pradžia 7 val. 30 min. vak. Laukiama visų gausaus atsilankymo.

Lapkričio mėn. 8 d. londoniškiai turėjo labai smagią išvyką. Mat, šį savaitgalį Hamiltono lietuvių dramos grupė Aukuras šventė savo našios veiklos 20-ties metų sukaktį ir statė Balio Sruogos 3 veiksmų komediją "Dobilėlis penkialapis". Londoniškiai pasigėrėjo gražiu vaidinimu ir jų didžiulis pilnutėlis autobusas sugrįžo namo dar tą patį vakarą. L. E-tas

V TAUTINĖS
STOVYKLOS FILMAS

LSS vadovybės pakviestas ps. kun. A. Kezys nufilmavo V Tautinę stovyklą Rako stovyklavietėje. Vėliau, būrio bendradarbių padedamas, filmą paruošė ir gavo labai gerą kritikos įvertinimą.

Kaip buvo sutarta, filmo originalas paliktas Lietuvių foto archyve, kurį Chicagoje, Jaunimo centre, tvarko pats filmo autorius. Filmo demonstruojamosios laidos bus naudojamos visoje mūsų sąjungoje.

LSS vadovybė šį filmą administruoti pavedė s. Č. Kiliuliui. Visais filmo reikalais suinteresuotieji kreipiasi į s. Č. Kiliulį.

DAR VIENAS
FONDAS

Filisterių Skautų sąjungos Centro valdyba akademinės savaitės Dainavoje metu patiekė tikrai originalų ir reikalingą knygų leidimo planą.

Nemaža filisterių pasirašė pasižadėjimus aukoti Fondui po 100 dolerių. Filisterių sąjunga ir akademinis sąjudis savo tarpe turi pajėgių narių, kurie pasiryžo patarnauti lituanistiniams reikalams.

Numatoma sutelktas lėšas naudoti trijų rūšių literatūrą leisti: originaliai grožinei kūrybai, literatūrai paaugliams vienkartiniam naudojimui — "pocket books" ir mokiniams — publicistiniams veikalams.

Knygų leidimo Fondas bus administruojamas Akademinio sąjudžio. Fondo rėmėjais gali būti visi, nes Fondas nesiribos vien akademikų skaitytojų reikalais, bet patarnaus visiems lietuviams. Šio Fondo reikalais kreiptis į Filisterių s-gos CV pirmininką arba į administratorių fil. R. Merkį, 6650 So. Fairfield Ave., Chicago, Ill. 60629.

L. E-tas

KUNIGŲ
SUVAŽIAVIMAS

Lapkričio 10 d. Londone įvyko pirmas Kanados lietuvių kunigų suvažiavimas. Trumpa žinutė apie suvažiavimą buvo Šiluvos parapijos žiniaraštyje.

Tarp kitko, svarstyta ir jaunimo reikalai. Pastebėta, kad beveik visose parapijose jaučiamas jaunimo nutolimas nuo religinės praktikos ir nuo lietuviškų parapijų. Gaila, kad mūsų parapijos komitetas neturi jaunimo atstovo, kuris gal galėtų šiuose reikaluose klebonui padėti. B.A.

VAKARAS
ŠILUVOJE

Lapkričio 28 d. Šiluvos parapijos komitetas surengė šokių vakarą. Jis įvyko parapijos salėj. Nuotaika buvo gera. Buvo daug jaunosios kartos atstovų ir daug linksmų dainų nuskambėjo.

winnipeg

NAUJAS
NARYS

Kanados kariuomenės majoras R. V. Paukštaitis, iš Kvebeko miesto perkeltas į Winnipegą, Manitobos provincijoje, kur jis yra atsakingas už Kanados kariuomenės ryšininkų apmokymą. Manitobos provincijos lietuviai džiaugiasi, kad čia turės lietuvį Kanados kariuomenės aukštose pareigose.

Spalio 18 d. į majoro butą Winnipege atvyko kun. J. Bertašius, V. Januška, Emilija ir Mečys Šarauskai, Julė ir Povilas Liaukevičiai, J. Demereckas ir K. Strikaitis. Majoras maloniai visus priėmė ir supažindindino su savo jauna žmona ir trimis mažučiais "vyrais", kurie drąsiai ir patenkinti su visais sveikinosi. Kun. J. Bertašius mažučius apdovanojo savo įprastomis dovanomis, o V. Januška įteikė iš savo paties gėlyno raudonų rožių bukietą.

Vaišės buvo paprastos, bet labai įdomios. Begurkšnodami vienas kitą giliau pažinome ir nuoširdžiai išsišnekėjome. Būtų malonu, kad ši pirmoji pažintis ir toliau nenutrūktų. J. ir P. Liaukevičiai naujus Winnipego gyventojus jau pakvietė į svečius. Taip pat kvietė liet. parapijos klebonas J. Bertašius ir kiti.

Majoras papasakojo, kad į Kanadą atvykęs po II pasaulinio karo kartu su tėveliais, dar būdamas vos 12 metų amžiaus. Baigęs mokslus stojęs į Kanados karo akademiją. Tekę daug kur važinėti. Pastėvus neilgai kartu gyveno, bet puikiai kalba lietuviškai, o dar geriau orientuojasi politikoje. Majoro tėvelis F. P. Paukštaitis, kaip žinoma, yra "Nepriklausomos Lietuvos" administratorius.

Džiugu, kad lietuviai ir kitur persikėlę nenutraukia santykių su savo tautiečiais. Geros sekmės naujoje vietoje ir naujose pareigose.

K. Strikaitis

toronto

SLA
SUSIRINKIMAS

SLA 236 Kp. metinis susirinkimas įvyksta gruodžio 13 d., sekmadienį, 1 val. p.p., Liet. namuose.

Dienotvarkėj: naujos valdybos rinkimai, ataskaitiniai pranešimai ir met. parengimo klausimas.

Atsilankiusieji bus pavaišinti kavute. ap

DAILĖS PARODOS
TORONTE

Toronto Prisikėlimo salės šalutinėje patalpoje beveik nuolatos vyksta dailės parodos, kurias mūsų žmonės noriai lanko.

Neseniai buvo rodoma montrealiečio Vytauto Remeikos tapyba. Tai skoningi, dekoratyvūs darbai. Jų dauguma labai prieinamomis kainomis perėjo į torontiečių namus.

Kariuomenės šventės minėjimas Toronte. St. Dabkaus nuotraukoje šaulė sega gėlę savanoriui kūrėjui St. Baneliui. Viduryje savanoris kūrėjas maj. K. Aperavičius.

Atrodė, jog Remeika atvežė savo neatrinktą gamybą, nes tiktai keli buvo meniškai vykę, ką ir pats dailininkas jautė, pastatęs jiems atatinkamas kainas. Sudėjimas visko, kas turėta, gal komerciškai pateisinama, bet nepadeda dailininko vardui.

Šiuo metu išstatyti Jokūbo Dagio medžio drožiniai, bronzos ir spalvuoti paveikslai. Nežiūrint jų autoriaus didelių ir viešai reiškiamų pretenzijų, kurios toli gražu nėra meniškai pagrįstos, vis dėlto tenka pažymėti, jog Dagys yra kompetetingas drožinėtojas. Ypač kai jis nenukrypsta į pigų sentimentalumą, matosi skulptūrinio jautrumo. Deja, visa jo išstatyta tapyba tėra nesusipratimas.

Gaila, kad Dagio talentas nepasireiškė šimtmečiu ankščiau, kuomet jis būtų buvęs visai geru dievdirbiu. Dabar gi jis per mandrus būti naiviu ir nepakankamai sofistikuotas reikšti grynai meninės idėjas. Beje, trūksta ir skonio. P. Alba

PASIKALBĖJIMAS
TRAUKINYJE

Jaunas vyras, pusiau atsigrįžęs į vyresnio amžiaus bendrakeleivį, pasakoja apie pereito šeštadienio vakarą.

Jis dar niekuomet nematęs tiek daug jaunimo, kiek buvę verslininkų ir Varpo jungtiniame baliuje. Jam atrodė, kad visas parengimas išsinėręs iš tos išsibodėjusios senimo monotonijos. Neperdėdamas jis galįs tvirtinti, kad pusę svečių sudaręs jaunimas, visai salei atnešė kitokią nuotaiką. Todėl jis pirmą kartą taip gerai prisišokęs ir niekuomet nepamiršiąs Verslo-Varpo jungtinio parengimo.

Jį maloniai nustebino ir Vaclovo Verikaičio vadovaujamas Hamiltono mergaičių choro pasirodymas. Choro dalyvės, baltos kaip gulbės, savo žydinčia jaunyste, kaip sužaliavę rūtos, ir skaisčiais veidais, kaip prinokusios vyšnios. Klausant jų dainavimo, jį tiesiog vedusi pagunda, kad taip kurią vieną kitą paimti ir nusiraškyti. Žinoma, nemažiau buvo įdomu pasiklausyti jauno pianisto Klevo ir Verikaičio solo.

Tik nepatikusi jam verslininkų loterija. Ten nebuvę nieko tokio, kas laimėtojui paliktų didesnį ar mažesnį prisiminimą. Ką nors tokio literatūriško ar kūrybiško. Juk mūsuose yra tiek daug dailininkų, tiek daug išleistų knygų. Esame taip sumaterialėję, kad per skanius valgius ir taurius gėrimus daugiau nieko nebematome. Svarbiausia, kad svečiams būtų kuo nors pasisotinti ir gomuriui paskalauti.

Vyresnysis keleivis kantriai išklauso jaunuolio entuziastingąjį išsiliejimą, jo nepasitenkinimą loterija. Jis prisipažįsta irgi buvęs tame baliuje, irgi gėrėjęsis šauniuoju parengimu,

Geriausia taupyti ir skolintis tik Hamiltono lietuvių

KREDITO KOOPERATYVE "TALKA"

21 Main Street East, Room 203, tel. 528-0511.

Nemokamas gyvybės ir asm. paskolų draudimas
Nemokamas pilnas čekių patarnavimas
Parduodame "American Travelers" čekius
Užtikrintas indėlių saugumas
Kapitalas --- virš $2,100,000.00

Darbo valandos:
Pirm. 9.30—5 v.p.p.
Antr. 9.30—5 v.p.p.
Treč. 9.30—5 v. p.p.
Ketv. 9.30—5 v.p.p.
Penkt. 9.30—8 v.p.p.
Šešt. 9—1 v.p.p.

MOKAME UŽ:
Depozitus 5%
Šėrus 6½%
Už vienų metų indėlius 7½%
SKOLINAME:
Asmenines paskolas iš 10%
Nekiln. turto paskolas iš 9%

Liepos ir rugpiūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta.

Taupyk ir skolinkis PIRMUTINIAME IR DIDŽIAUSIAME TORONTO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVE **PARAMA**

MOKA
5½% už depositus
6% už šėrus (numatoma)
7% už 1 m. term. dep.
7¾% už 2 m. term. dep

IMA
8% už mortgičius
8% už asm. paskolas

ASM. PASKOLAS duodame iki $5.000 ir MORTGIČIUS pagal valdžios nustatytą normą — 66% įkainuoto turto. VISŲ NARIŲ GYVYBĖ apdrausta santaupų dydyje, bet nedaugiau $2.000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki $5.000.

KASOS VALANDOS: kasdien nuo 10 val. iki 3 val. p. p., išskyrus sekmadienius. Pirmadienį ir penktadienį vakarais nuo 4 val. 30 min. iki 8 val. 30 min. Šeštadieniais nuo 9 val. iki 1 val. p. p. (liepos ir rugpjūčio mėn. šeštadieniais uždaryta).
BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1129 Dundas Street West, Toronto 3, Ontario. Telefonas LE 2-8723

VAIRŪS SIUNTINIAI IR DOVANOS Į — Lietuvą, Latviją, Estiją, Ukrainą ir U. S. S. R. paprastu bei oro paštu.

DOVANOS BE MUITO:
Motociklai, automobiliai, automobiliams motorai, skalbiamosios mašinos, siuvamosios mašinos, televizijos ir radijo priimtuvai, šaldytuvai ir t.t.
Taip pat persiunčiame pinigus, už kuriuos gavėjas gali nusipirkti įvairių prekių ir maisto doleriniėje krautuvėje.

Norint pasiųsti automobilį, prašome pirma pasiteirauti, nes automobilių skaičius yra ribotas.

- Be to, siunčiame Jūsų sudarytus ir apdraustus įvairius siuntinius iki 19¼ svarų gryno svorio.
- Turime pardavimui įvairių medžiagų ir kitų prekių.
- Gyveną ne Toronte, prašomi savo sudarytus siuntinius bei užsakymus siųsti mums paštu ar ekspresu. Apmokėsite gavę mūsų pranešimą.
- Sąžiningai ir greitai patarnaujame.
- Pries pradedant ruošti siuntinį prašome rasti laiko ir pasiteirauti kiek ko galima viename siuntinyje siųsti, nes nuo 1969 m. spalio mėn. daiktų ir ypač medžiagų kiekiai yra sumažinti. Be to, jei turima neaiškumų, prašome klausti, telefonuoti bei rašyti — mielai paaiškinsime ir duosime patarimą.
- Mūsų įstaiga labai daug kam pasitarnavo ir pasiruošusi patarnauti ateityje.

LIETUVIŲ ĮSTAIGA
BALTIC EXPORTING CO.
480 RONCESVALLES AVE. TORONTO 3, ONT.
Telefonas LE 1-3098
Savininkai A. ir S. KALUZA

DARBO VALANDOS:
pirmadieniais — penktadieniais nuo 9 val. ryto iki 7 val. vakaro;
šeštadieniais — nuo 9 val. ryto iki 5 val. p. p.

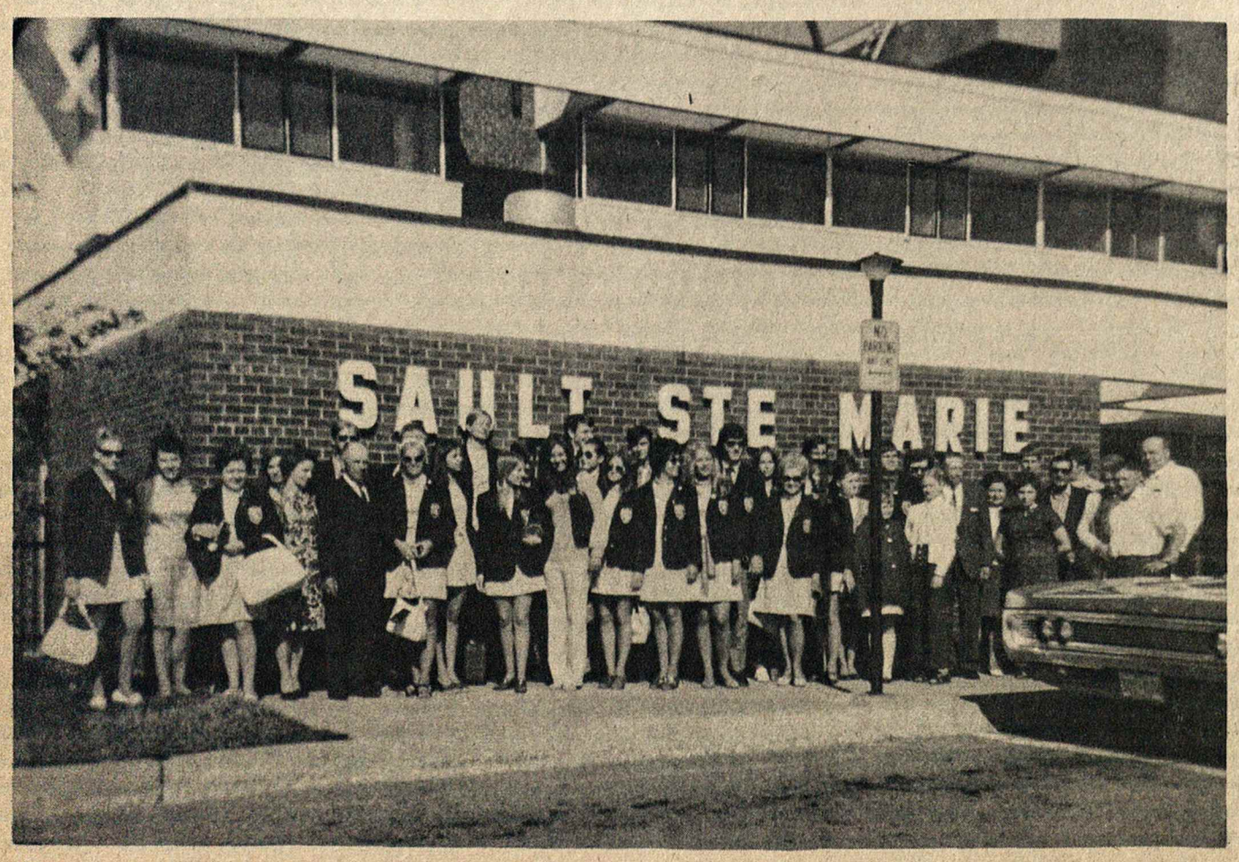

Gyvataro šokėjai su vadovais Sault Ste. Marie

gražiosiomis hamiltonietėmis. Šalia to viso, jo dėmesį atkreipusi pavyzdinga baliaus tvarka, ten buvę pareigūnai.

Jis stebėjęs, kaip Kundrotas su sūnumi, vyru kaip ąžuolu, sprendęs finansines problemas, pardavinėdamas bufeto bilietėlius. Kaip puošniai Pranckūnienė parengusi loterijos fantų stalelius, kaip pasišventusios ponios platino loterijos bilietus, kaip Indrelienė su Stepaitiene pasitikusios svečius. Ypač jis stebėjęsis darbščiąja niekuomet nepavargstančia Indreliene. Toji moteris, atrodo, tebeturi lygiai tą pačią energiją, kokią ji turėjo prieš 20 metų, kada jis pirmą kartą įkėlė kojų į Toronto miestą.

Žinoma, jis nemažiau stebėjęsis ir Stepaitiene, kurios uolumas ir prisidėjimas yra tapęs savotiška tradicija. Ypač gražu buvę matant tas abi ponias taip artimai bendradarbiaujant, taip noriai atliekant joms pavestą darbą.

Jaunasis keleivis įsiterpia. Neduodamas kaimynui kalbėti, jis pasiklausia, ar vyresnysis bendrakeleivis kalbąs apie tą gražiąją ponią, kuri su Indreliene sėdėjusios prie bilietų stalo? Ar tai esanti toji Stepaitienė, kuri 1967 metais buvo pripažinta viena iš dešimties skoningiausiai besirengiančių torontiečių?

Vyresnis keleivis tai patvirtina. Jis nori dar kažką sakyti, bet tuo pačiu momentu požeminis traukinys žviegdamas stabdžiais stoja Jane stotyje. Vyrai pakyla ir artinasi prie durų.

S. Pranckūnas

GRAFIKOS
PARODA

G. K. Račkaus Toronte vadovaujame Picture Loan Galerijoje atidaryta dabartinės Lietuvos grafikos paroda. Išstatytas reprezentatyvus rinkinys. Galerija yra trečiame aukšte, 3 Charles St. West, žemiau Bloor ties Yonge gatve.

sault·st·marie

BRIEDŽIO
KLUBAS

Iš mažos kolonijos mažai ko gali ir tikėtis. Šiais metais įsikūręs medžiotojų-žuklautojų klubas "Briedis" kol kas yra be žuvies ir be briedžio. Atrodo, kad minėti "sutvėrimai" nelabai sutinka su klubo nariais... T.E.K.

STAIGMENA

Gražus būrys tautiečių surengė staigmeną. Įsibrovė į ramiai gyvenančių tautiečių Dabulskių namus pasveikinti juos 25 metų vedybinio gyvenimo proga. Gražiai pasivaišinę ir palinkėję šeimininkams laimingo gyvenimo, "prarado" sidabrinį servizą.

tek

SUTUOKTUVĖS

Padėkos dieną mūsų kolonijos tautiečiai Balys Švilpa ir Verbickienė sumainė žiedelius. Vestuvinės vaišės įvyko janavedžių namuose.

SVEČIAI IŠ
LIETUVOS

Lapkričio 1 d. O. J. Okmanų iškviesti, iš Lietuvos atvyko E. A. Makauskai. Abu yra medicinos gydytojai. Aerodrome gerbiamus svečius pasitiko giminių ir artimųjų būrelis. Po tiek metų nesimatymo sutiktuvės buvo gana jausmingos. Maišėsi bučkiai, ašaros, džiaugsmas ir rožės... Pasisvečiavę pas Okmanus, svečiai galvoja dar aplankyti gimines bei pažįstamus Amerikoje.

tek

hamilton

SAVIVALDYBĖS
RINKIMAI

Hamiltono miesto valdžios rinkimai vyksta gruodžio 7 d. Burmistro vietai užimti kandidatuoja net trys asmenys, įskaitant ir esamąjį burmistrą, o praeitą kartą nebuvo nė vieno naujo kandidato. I kontrolierius yra 10 kandidatų, o išrinkti turi būti tik keturi. Į miesto tarybą turi būti išrinkta 16 narių, o kandidatų turime per 50. Mokslo institucijoms tvarkyti taip pat nemažas kandidatų skaičius. Komunistinių kandidatų šįmet yra tik du. Jie iki šiol niekad nebuvo išrinkti ir reikia manyti, kad ir šįmet tokios laimės neturės.

Miesto administracijos rinkimai ypač svarbūs mokesčių mokėtojams. Hamiltone gyvena nemažas skaičius lietuvių, kurie ir gerą dalį įvairių miesto mokesčių sumoka. Jų skaičius pakankamas rinkimams nulemti viena ar kita prasme.

Ta proga noriu paminėti apie kandidatą į kontrolierius, 10 metų išbuvusį miesto valdybos narių Bill Powell, ir perduoti jo prašymą lietuviams, kad balsuotų už jo kandidatūrą.

Bill Powell jau yra išėjęs į ankstyvą pensiją iš plieno fabriko Stelco, kur išdirbo per 30 metų. Darbovietėje visada buvo išrenkamas įvairioms unijos pareigoms. DP emigracijos laikais yra užtaręs nemažai tais laikais skriaudžiamų naujųjų ateivių, taip pat ir lietuvių. Pirmą kartą išrinktas miesto valdybos narių, pirmasis pradėjo kovoti prieš miesto oro teršimą.

Bill Powell daliai lietuvių jau pažįstamas. Jis priklauso NDP partijai, tačiau rinkimuose dalyvauja kaip nepriklausomas ir rinkimo kampaniją veda savo jėgomis ir ištekliais. Neturi lėšų užpirkti laiko nei radijo, nei TV stotyse.

Tai paslaugių žmonių šeima. Jo žmona dailininkė, sūnus ir duktė mokytojauja, o dar viena duktė bebaigianti gimnaziją.

Z.P.

montreal

LIETUVIŠKIEJI
RENGINIAI

Čia skelbiamas sąrašas tų renginių, kuriuos rengėjai užregistravo pas KLB Montrealio Seimelio prezidiumo sekretorių P. Adamonį, 3907A Rosemont Blvd., Montreal, tel. 722-3545.

Gruodžio 13. AV parapijoje Katalikių moterų skyriaus pamaldos, pusryčiai, metinė šventė.

Gruodžio 20. AV salėje Lituanistinės mokyklos Kalėdų eglutė.

Gruodžio 31. Naujųjų metų sutikimas Vytauto klube.

Gruodžio 31. Šv. Kaz. salėje Parapijos komitetas ruošia Naujųjų Metų sutikimą.

Gruodžio 31. AV salėje Parapijos komitetas ruošia Naujųjų metų sutikimą.

Sausio 23. AV salėje Žvejų ir meškeriotojų klubo Nidos balius.

Sausio 30. Šv. Kaz. salėje Parapijos komitetas ruošia kun. dr. F. Jucevičiaus 10 m. parapijoje sukakties minėjimą.

Vasario 6. AV salėje Mindaugo šaulių kuopos balius.

Vasario 20. Šv. Kaz. salėje "Nepriklausomos Lietuvos" spaudos balius.

KULTŪROS
SIMPOZIUMAS

Gruodžio 13 d., sekmadienį, 4 val. p. p., Aušros Vartų salėj įvyks lietuvių kultūros simpoziumas, kurio moderatoriumi bus dr. P. Lukoševičius.

Įžanginę kalbą skaitys dr. Henrikas Nagys. I. Lukoševičienė kalbės apie šeimą – lietuvybės tvirtovę, sesuo Margarita nagrinės lietuviškų darželių problemą, P. Rudinskas kalbės apie senus ir jaunus veidus organizacinėje veikloje, o V. R. Akstino tema bus "Ką naujo aš įvesčiau lietuviškoje veikloje".

Simpoziumas rengiamas KLB Krašto valdybos kultūros komisijos pirm. dr. M. Ramūnienės iniciatyva.

METINĖ
ŠVENTĖ

Gruodžio 13 d., sekmadienį, įvyks KL katalikių moterų draugijos Montrealio skyriaus metinė šventė.

11 val. bus Šv. Mišios Aušros Vartų bažnyčioje. Po pamaldų įvyks iškilmingas posėdis parapijos salėje. Paskaitą skaitys mums žinoma dr. Ilona Gražytė. Tema: "Modernioji moteris".

Kviečiame visuomenę gausiai dalyvauti ir pasiklausyti šias dienas liečiančią įdomią paskaitą. Valdyba

LIGONIAI

Montrealio Royal Victoria ligoninėje šiuo metu gydosi Antanas Bernotas, Milana Jonelienė ir Vincas Kriščiūnas.

KAM TEKO
"GRYBAI"?

Pr. Baltuonio medžio drožinys "Grybai", kuris jo parodos proga rengėjų buvo paleistas į loteriją, atiteko Alb. Baršauskui.

Po sėkmingos Skautų rėmėjų ruoštos parodos Montrealyje, Pr. Baltuonis jau ruošiasi sekančiajai, kuri įvyks Detroite, JAV.

SVARBUS
SUSIRINKIMAS

Montrealio lietuvių Vytauto klubo patikėtinių — vadinamųjų "trustees" — susirinkimas šaukiamas ateinantį sekmadienį gruodžio 13 d., 2 val. p.p., klubo patalpose. Susirinkime bus svarstomos galimybės susitarti su stambiausiuoju klubo skolintoju Jonu Vanagu, sutvarkant jo hipotekinę paskolą, pvz., keturių metų bėgyje.

Jonas Vanagas, kaip žinome, teisme iškėlė ieškinį. Praeitą savaitę abi patikėtinių grupės aukštesniajame teisme ieškojo būdų susitarti ir tuo būdu išvengti galimo bylos išsiplėtimo. Tai juk ir yra geriausias būdas išvengti abipusiškų teismo išlaidų bei nesantaikos pačių lietuvių tarpe.

J. Vanagas su šeima, davę didžiausią paskolos dalį, sutinka jos grąžinimo laukti iki keturių metų. Nejaugi patikėtiniai negali rasti būdų tokią sumą sukelti? O pasibaigus tarpusavio nesantaikom, būtų tikrų galimybių ir iš klubo akcininkų tarpo surinkti trūkstamąją pinigų sumą. Pr. P.

PADĖKA

Mūsų 25 metų vedybinės sukakties proga, surengusiems netikėtą staigmeną — vaišes Šv. Kazimiero parapijos salėje lapkr. 21 d., visiems mus sveikinusiems prieteliams, visiems parengimo talkininkams, mieloms šeimininkėms ir visiems ta proga susirinkusiems mūsų draugams reiškiame nuoširdžiausią mūsų padėką.

V. I. Pileckai

PUOŠIAMA
AV SALĖ

AV parapijos salė dabar remontuojama ir puošiama. Dekoratyvinėmis lentomis apkalamos sienos, dažoma, atliekami kiti apdailos darbai. Lėšas šiam darbui telkia AV choras, ypač uoliai aukas renka Z. Urbonienė.

Pirmasis naujai išdekoruotoje salėje renginys kaip tik ir bus AV parapijos choro ruošiamas 1971 m. sutikimas – balius gruodžio 31 d.

VIEŠNIA

Pas Januškus La Sallėje šiuo metu vieši A. Januškienė iš Long Island, JAV.

Viešnia Kanadoje lanko gimines ir pažįstamus.

LAIVO
STATYBININKAI

A. R. Ottų garaže, LaSallėje, vyksta įdomūs darbai. Skautų grupė statosi sau laivą.

Darbams vadovauja Romas Otto ir Gytis Vazalinskas. Jiems padeda iš vyresniųjų skautų Silvestras Geležiūnas, o iš jaunesniųjų — Tomas Žižys, Rimantas Ališauskas, Gintaras Nagys, Sigitas ir Rimgaudas Montvilai ir Michael Beniušis. pr. r.

MIRĖ
LT. E. LENKAITIS

Gruodžio 2 d. ligoninėj mirė Montrealio policijos leitenantas E. Lenkaitis. Jis gruodžio 5 d. buvo palaidotas iš Šv. Kazimiero bažnyčios.

Velionis buvo aktyvus Vytauto klubo narys.

SUTUOKTUVĖS

G. ir J. Oscilų duktė Irena lapkričio 20 d. ištekėjo už R. Lounzette.

M. ir P. Petrauskų sūnus Fredis susituokė su D. Rochette.

MIRĖ

84 m. amžiaus sulaukęs, mirė Jonas Valančauskas. Palaidotas St. Calfixte parapijos kapinėse.

W. LAPENAT
General Construction Reg'd.
89 Orchard Street | LaSalle, Que.
*** *** ***
Įvairi industrinė, komercinė ir rezidencinė statyba. Duodame įvairius patarimus, įkainavimus, be jokio atlyginimo. Darbas atliekamas sąžiningai ir prieinama kaina. Tel. 366-6237.

LAURINAITIS JUOZAS Tel. 524-0209
DĖMESIO, DĖMESIO! Parduodu alų perkama kaina, visų rūšių minkštą gėrimą po $2.00 už case, Varškę 5½ sv. už $2.10. Pigiausiomis kainomis šviežias ir rūkytas dešras ir kitus produktus. Atvykite patys į krautuvę - 1918 Frontenac St. (PRIE PAT METRO)

MIKE'S TEXACO SERVICE STATION
601 St. John Road TEL. 695-3883
POINTE CLAIRE, QUE. (M. Rutkauskas)
• Atliekame prabėgamo ir kapitalinio auto-mašinų darbus.
• Taip pat patarnavimas gazolinu, alyva, padangomis ir kt.
• Tiktai keliolika minučių iš Montrealio greitkeliu Nr. 40 arba Nr. 20. Atvažiave neapsirikite!

ATLIEKAMI ĮVAIRŪS MŪRINIMO DARBAI IR VISOKERIOPI REMONTAI. CEMENTO, MEDŽIO DARBAI, GELEŽIES SUVIRINIMAS (WELDING). VYKSTU IR Į PROVINCIJĄ ONTARIO IR QUEBEKO.
M. Krauza
10167 48th Avenue, Montreal 477
Tel. 665-2278

Windsor
DRY CLEANER & DYERS CO. LTD.
1205 Church Ave. Verdun, P.Q.
Tel. 768-6679.
Valome visokius drabužius, langų užuolaidas, lovų užtiesalus, antklodes, karpetus, sopkas ir visą kitą namų apyvoką.
Windsor yra moderni valykla, turinti 20 metų patirtį šiam darbe. Turinti naujai įrengtą moderniškiausią drabužių apsaugą (storage) ir greitą patarnavimą.
Savininkai: A. Keršys, P. Petrulis, P. Keršulis, A. Greibus.

Baltic Woodwork Co. TEL. 366-3884
. KIAUŠAS ir J. ŠIAUČIULIS
547 Lafleur Ave., LaSalle (650) P.Q.
Daromos įvairios durys, langai, virtuvės kabinetai ir kiti įvairūs medžio dirbiniai.

BELLAZZI-LAMY INC. TEL. 366-6941
BOIS DE CONSTRUCTION
BUILDING MATERIALS
7682 BLVD. CHAMPLAIN
coin 6ième Ave., LaSalle
ĮVAIRI MEDŽIO STATYBINĖ MEDŽIAGA: Durys, langų rėmai. Izoliacija. Ten-Test. Masonite, statybinis popieris, cementas, B. P. išdirbiniai ir visa kt.

HIGHLAND AUTO BODY
Lafleur Ave. LASALLE Tel. Buss. 366-7281
Savininkai: V. Sušinskas 389-0571 ir J. Zavys 365-3252
Lietuviams nuolaida.
• Atliekami mechaniniai darbai
• Išorės taisymas ir dažymas
• Dunlop padangos ir baterijos

LaSalle AUTOMOBILE INC.
LAURENT DAIGNEAULT
Président
• DEMON
• DART
• CORONET
• CHARGER
• DODGE
• CHRYSLER
• CAMION DODGE
7635, BOUL. LASALLE
LASALLE, QUÉBEC
TÉL. 366-7818
Tel. 365-3364
• išorės taisymas
• dažymas
• ratų derinimas
• kiti remontai
Visų firmų automobiliams
De La Verendrye Blvd. ir Hebert kampas

Jetté & Frère Itée
umbing & Heating kontraktorius
• Šildymo ir vandentiekio taisymai ir nauji įrengimai
• Gazinių prietaisų pardavimas ir įrengimas
• Apkainavimas nemokamas
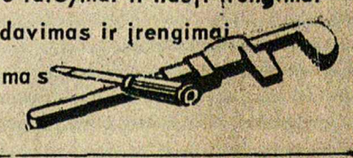
140 - 2e AVENUE
LASALLE
366-0330

Tony's Photo Studio - PORTRETAI - VEDYBOS - KRIKŠTYNOS
SUKAKTUVĖS MAŽAMEČIAMS
VAIRIOS PROGOS
1920 FRONTENAC ST. — MONTREAL, P.Q.
TEL. 525-8971.
T. Laurinaitis

A.B.C. PARCEL SERVICE
3891 ST. LAWRENCE BLVD.
MONTREAL, QUE., CANADA
TEL. 844-9098

• A.B.C. Parcel service patarnauja gerbiamiems lietuviams klijentams jau 17 metų ir ryžtasi tai daryti dar daugelį metų ateityje.
• A.B.C. yra vienintelė bendrovė Montrealyje, kuri turi visus leidimus ir teisę pati išrinkti mokesčius bei siųsti siuntinius tiesiai iš Montrealio.
• Mes turime pilną pasirinkimą įvairiausių medžiagų, tinkamų siuntoms, ir duodame dideles nuolaidas angliškoms medžiagoms (joms muitas yra tiktai $1.00 - vienas doleris - už jardą) už apsiaustus nuolaida iki 50%
• Parduodame taip pat specialius pažymėjimus (certificates), už kuriuos galima pirkti prekes dolerinėse krautuvėse Lietuvoje.
• Skubėkite mus aplankyti arba skambinkite mums, kad galėtumėte gauti visą informaciją apie tai, ką geriausia šiuo metu siųsti Lietuvon.
A.B.C.

LaSalle Auto Specialist Reg'd.
TEL: garažo 366-0500
namų - 366-4203
TAISAU IR DAŽAU AUTO-MAŠINAS.
7717 RUE GEORGE LASALLE, P.Q.
SAV. G. DESROCHERS.
(Priešais NL redakciją)

Universal Cleaners & Tailors
B. KIRSTUKAS
TEL. 769-2941.
239 FOURTH AVENUE
(at Wellington St.)
Valau ir taisau vyriškus ir moteriškus drabužius. Siuvu naujus, pagal užsakymus, vyriškus paltus, kostiumus ir kelnes. Aukštos kokybes medžiagos.

KRONIKA

LIETUVIŠKOJI
PUOŠMENA

Daugiau kaip 600 žmonių sugužėjo į Montrealio Dailiųjų menų muziejų sekmadienį, gruodžio 6 d., kai Montrealio lietuvių jaunimo ansamblis Gintaras davė savo koncertą.

Montrealiečiams lietuviams Gintaras, be abejo, jau puikiai pažįstamas, tačiau šįkart ansamblis pirmoje eilėje koncertavo kitataučiams muziejaus ir jame vykstančios kalėdinių eglučių parodos lankytojams. Tie maždaug nuolatiniai panašių renginių lankytojai lietuviai taip pat buvo atsilankę, tačiau pagrindinę auditorijos dalį kaip tik ir sudarė kitataučiai. Jie buvo iš tikrųjų dėkinga auditorija, kuri noriai ir net entuziastiškai priėmė gintariečių lietuviškas melodijas, dainas ir šokius.

Atrodo, kad po vasaros atostogų ir po viešnagės Ontario Londone Gintaras nun yra puikiai pasiruošęs, gerai susirepetavęs ir deramai Montrealio lietuvių jaunimą galės atstovauti Philadelfijoje, JAV, kur ansamblis sausio mėn. gastroliuos.

Jau tradicija virtusios Montrealio Dailiųjų menų muziejaus kalėdinių eglučių parodos tikroji puošmena buvo lietuviškoji eglutė. Matyt, neatsitiktinai parodos tvarkytojai lietuviškajai eglutei paskyrė pačią geriausią dėmesį patraukiančią vietą.

Jei, pvz., vokiečių eglutė buvo grynai komerciškais blizgučiais apkabinėta, jei lenkų tautinės ant eglutės išdėliotos juostos atrodė pernelyg primityviai, jei ukrainiečiai dėmesį patraukė ne eglute, bet šalia jos išstatytais tautiškais kilimėliais, tai lietuviškoji eglutė iš tiesų buvo šios parodos puošmena. Ji yra elegantiška, labai skoninga, daranti patraukliai modernų įspūdį, bet tuo pačiu metu vis dėlto ir išlaikytai lietuviška. Ir ji iš tiesų žavėjo kitataučius lankytojus.

Turėjo montrealietės lietuvaitės rūpesčių gauti tikrų šiaudų, kuriuos galop parūpino Winnipego klebonas kun. Bertašius. O tikrų šiaudų šiaudinukai vis dėlto atrodo daug autentiškiau ir paprasčiausiai puošniau. Kiek daug kruopštaus darbo į eglutės puošmenas sudėjo tos lietuvaitės, kurios šiaudinukus kūrė, tur būt, težino jos vienos pačios, o pirmoje eilėje, matyt, A. Rudžiauskienė, kurios kurti šiaudiniai ornamentai iš tiesų yra puikūs ir skoningi. O Montrealio vyresnios ir jaunesnios lietuvės skautės, tą gražią eglutę papuošusios, nusipelno visų padėkos.

Paroda, beje, tęsis iki gruodžio 14 d. r.

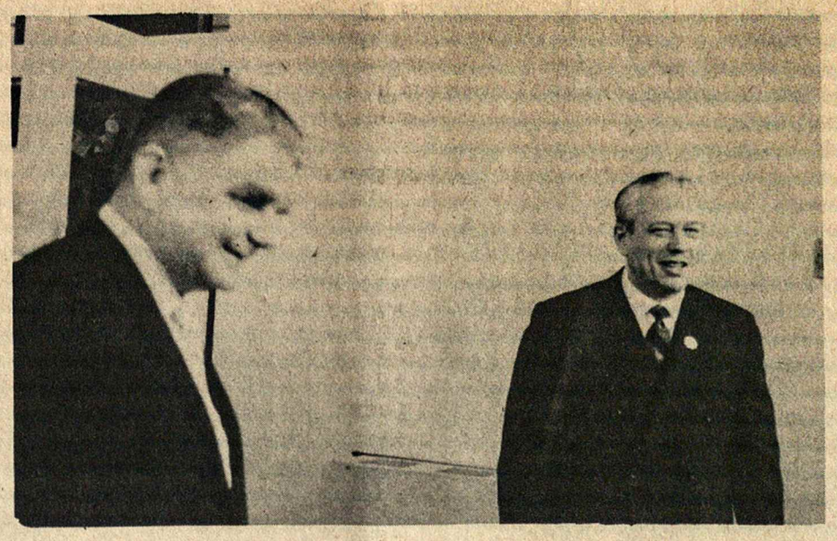

Du "buvusieji": buvęs Altos pirm. inž. E. Bartkus ir buv. JAV senatorius Ralph Smith. Su lietuviais gerus santykius palaikiusį Smith senate pakeitė liberalas demokratas Stevenson, lietuviams mažai pažįstamas. E. Šulaičio nuotr.

NL B-VĖS VALDYBOS
POSĖDIS

Gruodžio 3 d. įvyko NL spaudos bendrovės valdybos posėdis.

Posėdyj buvo svarstyti einamieji reikalai, priimtos sąmatos, aptarti būdai ir keliai tobulinti "Nepriklausomą Lietuvą". Posėdyje dalyvavo visi valdybos nariai, pirmininkaujant J. Giriniui-Norvaišai.

LAIKRAŠČIO
RAMSČIAI

Vieną iš pačių stambiausių aukų laikraščiui paremti paaukojo Ontario Londono lietuvių lėšų telkimo fondas, paskyręs NL 60 dol. Fondui ir jo darbuotojams — nuoširdus ačiū.

7,50 dol. NL reikalams aukojo Ant. Stasaitis, po 5 dol. — T. Mačiulienė ir J. Racys, 3,50 dol. J. Ziukas, 2 dol. St. Snekutis, 1 dol. J. Visockis.

Ačiū, visiems.

REIKALINGI
BALDAI

Kartais juk pasitaiko, kad rūsiuose ir garažuose guli visokie nereikalingi baldai ir rakandai. O "Nepriklausomos Lietuvos" redakcijai kaip tik trūksta, pvz., kėdžių, stalų, lentynų ir kt. Be to, gal kur nors yra nebevartojamas vadinamasis "filling cabinet"?

Norintieji savo nereikalingus baldus perleisti laikraščiui, prašomi susisiekti su redakcija arba telefonuoti 366-6220.

IŠVYKO
Į TORONTĄ

Pr. Rudinskas, KLB Montrealio Seimelio prezidiumo pirmininkas, praeitą savaitgalį lankėsi Toronte, kur dalyvavo Kanados Lietuvių fondo posėdžiuose.

LITUANISTINIS
SEMINARAS

Šeštadienį, gruodžio 5 d., Montrealyje lankėsi žinomas pedagogas A. Rinkūnas.

Lituanistinėje mokykloje jis pravedė pavyzdines pamokas, kurios vėliau NP seselių namuose buvo mokytojų apsvarstomos. Ketvirtą valandą buvo vieša mokytojams, tėvams ir visuomenei skirta paskaita. A. Rinkūnas labai įdomiai iškėlė tą jau pagarsėjusį kartų tarpeklį lietuviškojoje plotmėje, kurioje jis reiškiasi daug aštriau, nes lietuviai tėvai yra daug konservatyvesni už vietinę visuomenę. Tad ir atsiranda kartų konfliktas, tėvai nebesusikalba su savo vaikais, o esmėje tai kyla iš pačių tėvų polinkio būti autoritatyviais, įsakinėti ir maždaug reikalauti iš savo vaikų, kad klausytų jų, bet nebūtinai sektų jų pavyzdžiu. O tai vaikai jau vertina kaip hipokraziją.

Šios įdomios ir iš tiesų aktualios paskaitos pasiklausyti susirinko vos penkiolika asmenų nežiūrint to, kad visi mokyklinio amžiaus vaikų tėvai buvo individualiai telefonu pakviesti paskaitoje dalyvauti. Vien tik šita aplinkybė gal kaip tik ir parodo, kad tiems tėvams pedagoginės paskaitos būtų labai naudingos. k

ŠAUKIAMA
DEMONSTRACIJA

Ryšium su lietuvio jūreivio išdavimu sovietams, penktadienį, gruodžio 11 d., ruošiama protesto demonstracija prie JAV konsulato Montrealyje.

Renkamasi 7 val. vak. prie Peel ir McGregor gatvių kampo.

Demonstraciją organizuoja Beatė Lymantaitė ir Daina Kerbelytė.

GINTARAS
TELEVIZIJOJ

Praeitą savaitę buvo nufilmuota Gintaro ansamblio šokama "Kepurinė", kuri bus įterpta į 2-ro televizijos kanalo programą "Les deux D". Programa prasideda 6 val. vak., o lietuviškoji "Kepurinė" bus rodoma gruodžio 8 d. arba gruodžio 10 d.

Šią savaitę televizijos studijoje Gintaras vėl bus filmuojamas. Numatyta sudaryti 10 minučių trukmės Gintaro pasirodymą, kuris bus rodomas gruodžio 24 d., 3 val., antrame televizijos kanale "Pour vous Madame" programoje.

LIETUVIŠKASIS
RADIJAS

Speciali lietuviška kalėdinė radijo programa per Montrealio CFMB stotį bus transliuojama gruodžio 25 d. nuo 12 val. iki 1 val. p.p.

A. PAVILANIS
— PIRMININKAS

Montrealio McGill universiteto Medicinos studentų sąjungos pirmininku yra išrinktas Alainas Pavilanis.

Sąjunga yra aktyvi, kritiškai pasisakė dėl Kanados medicinos studentų sąjungos, be to, Kanados vyriausybei įteikė raštą, kuriuo prašoma pakeisti abortų įstatymus.

Policijos leitenantui
EDUARDUI LENKAIČIUI
mirus, jo žmonai, sūnui, motinėlei ir patėviui Kelminskams ir visiems artimiesiems nuoširdžiai reiškiame užuojautą.

Marta ir Viktoras Raguliai

Mirus JUOZUI GOBIUI,
jo sūnų Zenoną ir šeimą nuoširdžiai užjaučia

S. Pranckūnas

PADĖKA

Mūsų mylimam broliui Povilui Jocui ir mylimai mamytei Stasei Jocienei Lietuvoje iškeliavus į amžina tėviškę, dėkojame klebonui kun. P. Ažubaliui, kun. J. Staškevičiui, tėvui St. Kulbiui, S.J., už velionies sielą atlaikytas šv. mišias, rožinį, tartą žodį ir palydėjimą į Šv. Jono lietuvių kapines.

Ačiū visiems, taip gausiai lankiusiems mūsų brolį koplyčioje, gausų palydėjimą į kapines, už mišias, gėles, užuojautas taip sunkioje mums gyvenimo valandoje.

Nuoširdi mūsų padėka Toronto ir Montrealio šauliams, o ypač inž. J. Preikšaičiui, St. Jokubaičiui, Ignui Petrauskui, A. Mylei, V. Keturakiui, V. Gražuliui, P. Meškauskui, P. Jonikui, E. Bičiūnui už sargybą, gėles, atsisveikinimo žodį ir už velionį.

Dėkui kun. dr. S. Gutauskui už atlaikytas gedulingas mišias už mūsų mamytės ir jos sūnaus sielas. Visiems Delhi lietuviams už gėles, užuojautas ir nuoširdumą, parodytą mums nelaimės valandoje, o ypač ačiū katalikėms moterims už jų kilnų darbą ilgalaikėse šv. mišiose.

Ačiū geram Povilo draugui H. Adomoniui ir jo šeimai, našlei Prano žmonai, vaikučiams ir jų giminei už gėles ir šventas mišias.

Dėkojame R. J. Simonavičiui už užuojautą ir nelaimės pranešimą per lietuvišką radijo valandėlę. Gerosioms šeimininkėms už pietus ir visą jų triūsą ir visiems, visiems, kurie per spaudą ar per laiškus išreiškė užuojautas mums liūdesio valandoje. Visų išvardinti tikrai negalėtume.

Nuliūdę pasiliekame

Jocų šeima

KREIVI VEIDRODŽIAI

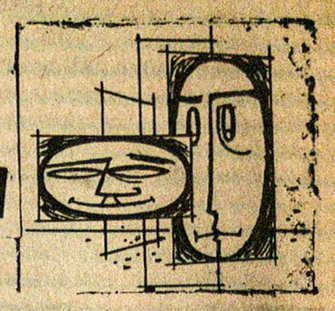

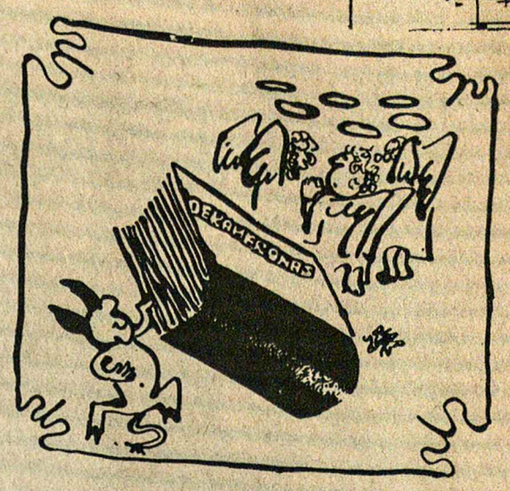

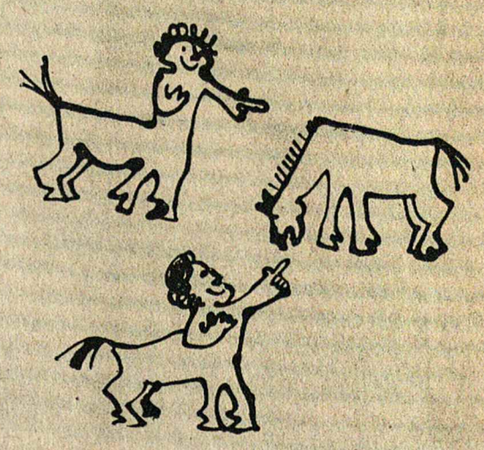

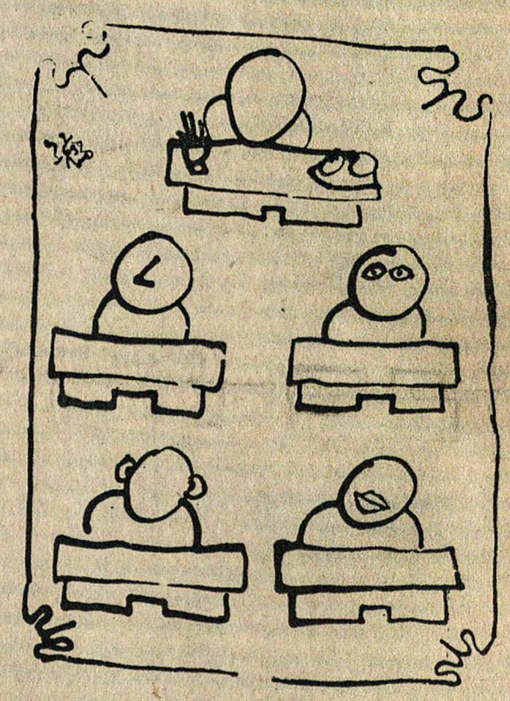

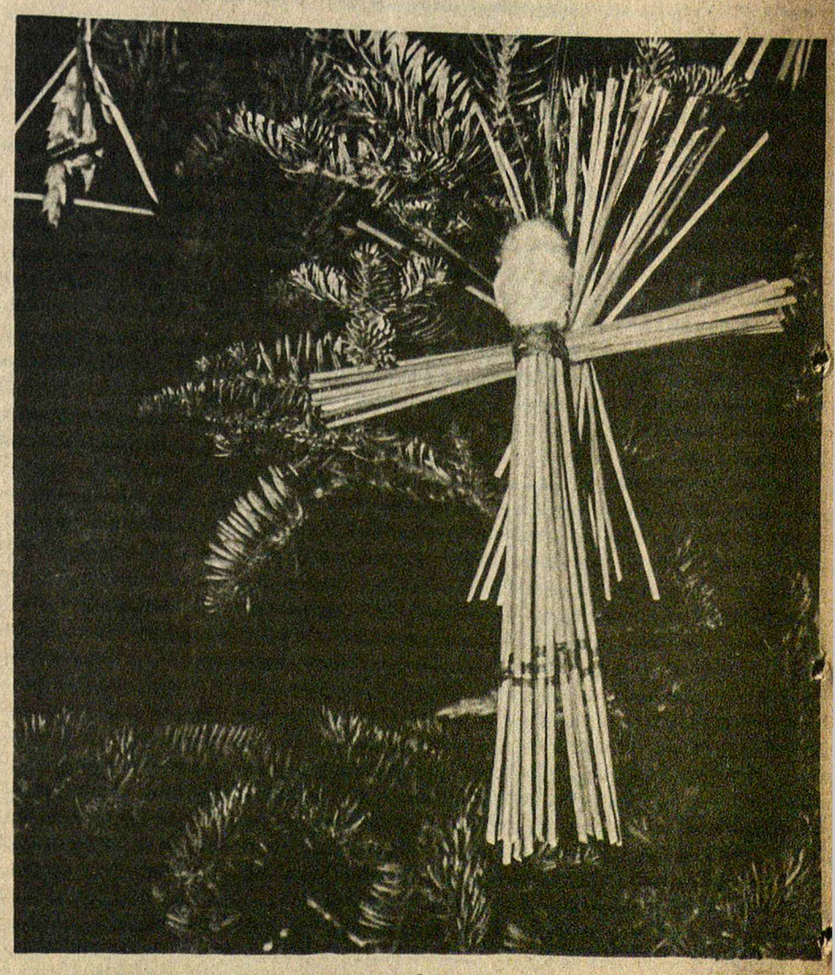

R. Kunnapuu nuotraukoje detalė iš šįmetinės lietuviškos eglaitės Montrealio Dailiųjų menų muziejuje.

nepriklausoma lietuva

Nepriklausoma Lietuva is published weekly by The Independent Lithuania Publishing Company at 7722 George Street, La Salle 690, P.Q. R.E. Maziliauskas, Editor. F.P. Paukstaitis, Bus. Manager. Second Class Mail Registration No. 1952. Return postage guaranteed. Postage paid at Lachine, P.Q.

Bendradarbiu ir korespondentų spausdinamos mintys nebūtinai atitinka redakcijos ir leidėjų nuomonei. Rankraščiai taisomi ir trumpinami redakcijos nuožiūra. Neišspausdinti rankraščiai autoriams grąžinami tik iš anksto susitarus. Už skelbimų turinį leidykla ir redakcija neatsako.

Metinė prenumerata Kanadoje $7.50, visur kitur $8.00. Atskiras numeris 25¢. Rėmėjo prenumerata $12.00. Adreso pakeitimas 25¢.

Redakcijos ir administracijos adresas:
7722 GEORGE STREET, LA SALLE 690, P.Q.
Tel. (514) 366 6220